

Valvira

Sosiaali- ja terveysalan
lupa- ja valvontavirasto

Alkoholiasiat ravintolassa

Ohje 10/2010

Sisälllys

1. Anniskelutoiminta	5
1.1 Alkoholijuoma	5
1.2 Juomien hankinta anniskeluun	5
1.3 Alkoholikirjanpito ja alkoholivarasto	6
1.4 Anniskelutoiminnan lopettaminen	6
1.5 Anniskeluaika	6
1.6 Jatkoaikaluvat	7
1.7 Henkilökunta	9
1.8 Vastaava hoitaja	9
1.9 Anniskelupaikan järjestys	11
1.10 Perusannokset anniskelussa	12
1.11 Velaksi anniskelu ja kuitin antaminen	13
1.12 Anniskelualue ja sen muuttaminen	14
1.13 Keittiöalkoholi	16
1.14 Anniskelussa käytettävät mittauslaitteet	17
1.15 Alkoholien kaupallinen maahantuonti anniskelua varten	18
1.16 Ravintolan omavalvonta alkoholijuomien tuotevalvonnassa	19
1.17 Tietojen keräys ja raportointivelvollisuus	19
2. Alkoholijuomien mainonta ravintolassa	20
2.1 Yleiset periaatteet	20
2.2 Alkoholijuomien hinnoittelu ja hintailmoittelu	20
2.3 Sopimaton myyninedistäminen	22
2.4 Arpajaiset ja yleisökilpailut	23
2.5. Kylkiäiset ja yhdistetyt tarjoukset	23
2.6 Kanta-asiakastilaisuudet	24
2.7 Tuote-esittelyt	25
2.8 Väkevien alkoholijuomien mainonta	25
2.9 Tupakan mainonta	26
3. Valvonta ja sanktiot	27
3.1 Omavalvonta	27
3.2 Viranomaisvalvonta	27
3.3 Sanktiot anniskelusäännösten rikkomisesta	28
3.4 Sanktiot alkoholilain mainontasäännösten rikkomisesta	29
4. Anniskeluluvan myöntäminen	30
4.1 Määräaikainen anniskelulupa	30
4.2 Tilapäinen anniskelulupa	30
4.3 Anniskeluluvan hakeminen	31
4.4 Perusteilla olevat yhtiöt ja muut yhteisöt	32
4.5 Käymisteitse valmistettujen enintään 4,7 tilavuusprosenttisten alkoholijuomien anniskelulupa	32
4.6 Yli 4,7 tilavuusprosenttisten alkoholijuomien anniskelulupa	33
4.7 Anniskeluluvan myöntämisperusteet	33
4.8 Hakijaa koskevat vaatimukset	34
4.9 Hakemuksen peruuttaminen	35
4.10 Muutokset yhtiön omistus- ja hallintasuhteissa	35
4.11 Nimenmuutokset	35
4.12 Omistajanvaihdos ja toiminnan siirtäminen uuteen liikehuoneistoon	35
4.13 Käsittelyajat	35
5. Lupa- ja valvontamaksut	36
5.1 Lupamaksut	36
5.2 Valvontamaksut	37

Dnro 5148/05.01.08.02/2010

13.8.2010

6. Yhteystiedot	38
7. Säädökset ja ohjeet	41
7.1 Lainsäädäntö.....	41
7.2 Sosiaali- ja terveysministeriön päätökset	41
7.3 Tuotevalvontakeskuksen ohjeet (Valvira).....	41

Dnro 5148/05.01.08.02/2010

13.8.2010

Lukijalle

Vuosina 2008 – 2010 toteutetut valtion keskus- ja aluehallinnon organisaatiota koskevat uudistukset koskevat myös alkoholihallintoa. Tämä ohje on uusittu painos Alkoholiasiat ravintolassa -oppaasta, joka on julkaistu Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen, STTV:n julkaisusarjassa Oppaat 1:2008.

Tämä ohje on tehty yhteistyössä Valviran ja aluehallintovirastojen kanssa. Ohjeen tarkoitus on parantaa alkoholilain yleisen tavoitteen toteutumista. Ohjeessa on erityisesti haluttu korostaa anniskelupaikan omavalvonnan merkitystä rikkomusten ja häiriöiden ehkäisemisessä. Lupa- ja valvontamaksut on tarkistettu edellisen painoksen jälkeen.

Lisää alkoholijuomien anniskeluun liittyvää tietoa ja ohjeistusta on Valviran ja aluehallintovirastojen verkkosivuilla osoitteissa www.valvira.fi tai www.avi.fi.

Dnro 5148/05.01.08.02/2010

13.8.2010

1. Anniskelutoiminta

1.1 Alkoholijuoma

Alkoholijuomalla, jonka anniskelu on luvanvaraista toimintaa, tarkoitetaan nautittavaksi tarkoitettua juomaa, joka sisältää enemmän kuin 2,8, mutta korkeintaan 80 tilavuusprosenttia etyylialkoholia. Miedolla alkoholijuomalla tarkoitetaan alkoholijuomaa, joka sisältää enintään 22 tilavuusprosenttia etyylialkoholia ja väkevällä alkoholijuomalla enemmän kuin 22 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävää alkoholijuomaa (AlkoL 3 §). Enintään 4,7 tilavuusprosenttiset käymisteitse valmistetut alkoholijuomat voivat olla keskioluita, siidereitä, long drinkejä ja kevytviinejä.

1.2 Juomien hankinta anniskeluun

Anniskelupaikassa saadaan anniskella ja nauttia vain sinne laillisesti toimitettua alkoholijuomaa. Laillisesti alkoholijuomat hankitaan alkoholiyhtiöstä, luvan saaneilta alkoholijuomien valmistajilta tai tukkumyyjiltä. Luvanhaltija voi myös tuoda maahan alkoholijuomat anniskelua varten alkoholilain 8 §:n mukaisesti siten kuin jäljempänä luvussa 1.15 kerrotaan. Jos anniskelupaikassa tai sen yhteydessä anniskellaan muuta kuin laillisesti sinne toimitettua alkoholijuomaa, luvanhaltija tai anniskelupaikassa toimessa oleva voidaan tuomita rangaistukseen luvattomasta alkoholipitoisen aineen myynnistä (rikoslain 50 a luku).

Asiakkaan omien alkoholijuomien anniskelu ja nauttiminen anniskelupaikassa on aina kiellettyä. Ravintolassa järjestettävissä yksityistilaisuuksissa, kuten häissä, ei ole sallittua nauttia esimerkiksi häämäljana asiakkaan ulkomailta tuomaa samppanjaa, vaan yksinomaan laillisesti anniskeluun hankittuja alkoholijuomia.

Alkoholijuomat tulee aina ostaa anniskelua varten asianomaisen toimipaikan lupanumerolla. Luvanhaltija ei saa hankkia alkoholijuomia lupanumerolla tilaisuuksiin, jotka järjestetään muualla kuin anniskelupaikassa.

Jos samalla yrittäjällä on sekä vähittäismyynti- että anniskelulupa tai useampi anniskelulupa, tulee kunkin toimipisteen luvalla tehdyt ostot ja varastot pitää selvästi erillään toisistaan. Toimivien anniskelupaikkojen väliset varastosiirrot eivät ole mahdollisia.

Laki rajoittaa omien alkoholijuomien nauttimista myös sellaisissa tiloissa, joihin ei ole hankittu anniskelulupaa. Lain mukaan alkoholijuoman nauttiminen on kielletty ravitsemisliikkeessä tai muussa paikassa, missä yleisölle maksusta pidetään saatavana ruokaa tai virvokkeita (AlkoL 58 §). Muissa yleisissä huoneistoissa järjestettävissä suljetuissa tilaisuuksissa alkoholijuoman nauttiminen on sallittua, jos tilaisuuden järjestäjä on tehnyt asiasta ilmoituksen poliisille (AlkoL 59 §).

Pitopalvelutilaisuuksissa, jotka järjestetään asiakkaan omissa tiloissa tai muissa tiloissa, jotka eivät ole anniskelualueita tai ravitsemisliikettä, tulee alkoholijuomien hankinnassa ja tarjoilussa ottaa huomioon alkoholilain välittämistä koskevat säännökset. Alkoholilain 31 §:n mukaan alkoholijuomi-

Dnro 5148/05.01.08.02/2010

13.8.2010

en välittäminen palkkiota vastaan on kielletty. Alkoholin luvatonta myyntiä ja välittämistä koskevat rangaistussäännökset ovat rikoslain 50 a luvussa.

Alkoholilakia rikotaan, jos pitopalveluyritys hankkii tilaisuuteen alkoholi-juomat järjestäjän pyynnöstä ja perii alkoholijuomien toimittamisesta tai niiden tarjoilusta palkkion. Ongelmia ei yleensä synny, jos tilaisuuden järjestäjä itse hankkii alkoholijuomat tilaisuuteen ja pitopalveluyritys hoitaa vain niiden tarjoilun muun tarjoilun yhteydessä. Pitopalveluyritys saa las-kuttaa tilaisuuden järjestäjää henkilökunnan käytöstä esimerkiksi tuntive-loituksen mukaan.

Jos pitopalveluyrityksellä on hallinnassaan huoneisto, jossa yritys sää-nöllisesti harjoittaa maksullista pito- ja juhlapalvelutoimintaa, on kyseessä ravitsemisliike, jossa tapahtuvaan alkoholitarjoiluun tulee hankkia anniske-lulupa.

1.3 Alkoholikirjanpito ja alkoholivarasto

Luvanhaltijan on kirjattava myynti tileittäin siten, että siitä saadaan lupavi-ranomaiselle toimitettavan neljännesvuosi-ilmoituksen myyntitiedot.

Mahdollisessa viranomaisten tekemässä tarkastuksessa luvanhaltijan on pystyttävä tositteilla osoittamaan, että anniskelupaikassa olevat alkoholi-juomat on hankittu laillisesti.

Anniskelupaikan anniskelutiloissa ei saa säilyttää muita kuin sinne annis-kelulupanumerolla hankittuja alkoholijuomia. Asiakkaiden omat, säilytettä-väksi jätetyt alkoholijuomat on pidettävä selkeästi erillään anniskelujuo-mista, esimerkiksi naulakossa tai muussa vastaavassa tilassa.

1.4 Anniskelutoiminnan lopettaminen

Liikkeen toiminnan loppuessa tai sen siirtyessä toiselle omistajalle saa-daan liikkeen alkoholijuomavarasto luovuttaa luvan myöntävän viranomai-sen määräämin ehdoin ja rajoituksin (AlkoA 28 §). Anniskelua varten han-kittuja juomia ei saa liiketoimintaa lopetettaessa ottaa henkilökohtaiseen käyttöön. Alkoholijuomavarasto on siirrettävä uudelle omistajalle tai toi-seen anniskelupaikkaan tai palautettava tukkumyyjälle. Luovutushinta on ostajan ja myyjän sovittavissa.

Alkoholijuomavaraston luovutuksesta uudelle omistajalle tai toiseen annis-kelupaikkaan on tehtävä alkoholijuomat yksilöivä inventaari sekä luovu-tusasiakirja, joiden tulee olla anniskelupaikassa esitettävissä lupaviran-omaiselle. Lisäksi alkoholivaraston luovutuksesta on kummankin osapuolen ilmoitettava neljännesvuosi-ilmoituksen kohdassa "Lisätietoja".

Anniskelutoiminnan lopettamisesta tai anniskelupaikan hallinnan muutok-sista tulee lupaehtojen mukaisesti ilmoittaa kirjallisesti lupaviranomaiselle kahden viikon kuluessa.

1.5 Anniskeluaika

Ravitsemisliikkeen saa avata aikaisintaan kello 5 ja sen saa pitää auki kel-lo 2:een. Jos ravitsemisliikkeessä anniskellaan alkoholijuomia ja alkoholi-

Dnro 5148/05.01.08.02/2010

13.8.2010

juomien anniskelu on määrätty päättymään anniskelupaikassa tai sen osastossa aikaisemmin kuin kello 01.30, anniskelupaikka tai sen osasto on suljettava viimeistään puoli tuntia anniskeluajan päättymisen jälkeen (MaraL 3 § 1 mom.).

Anniskelupaikan saa pitää auki kello 2:n ja 4:n välisenä aikana, jos anniskelupaikan anniskeluaikaa on jatkettu kello 01.30:n jälkeen siitä erikseen annettujen säännösten mukaisesti. Anniskelupaikka on tällöin suljettava viimeistään puoli tuntia anniskeluajan päättymisen jälkeen (MaraL 3 § 2 mom.).

Uusia asiakkaita saa vastaanottaa ravitsemisliikkeeseen viimeistään puoli tuntia ennen säädettyä sulkemisaikaa (MaraL 3 § 3 mom.).

Jos ravitsemisliike on poliisille tehdyn kirjallisen ilmoituksen perusteella auki myös kello 2:n ja 5:n välisenä aikana, ravitsemisliikkeessä ei sanottuna aikana saa anniskella eikä nauttia alkoholijuomia (MaraL 4 § 1 mom.).

Alkoholijuomien anniskelu saadaan aloittaa kello 9. Anniskelu tulee lopettaa kun anniskelupaikka suljetaan, kuitenkin viimeistään kello 1.30 edellyttäen, ettei anniskeluaikaa ole jatkettu. Jos anniskelupaikka suljetaan kello 24:n jälkeen, anniskelu tulee lopettaa viimeistään puoli tuntia ennen anniskelupaikan sulkemisaikaa (AlkoA 23 § 1 mom.).

Sulkemisajan jälkeen anniskelualueella ei saa olla asiakkaita, eikä ravitsemisliikkeessä saa enää nauttia alkoholijuomia. Myös erilaisten yksityistilaisuuksien järjestäminen tai henkilökunnan alkoholin nauttiminen ravitsemisliikkeessä on säädetyn sulkemisajan jälkeen kiellettyä.

1.6 Jatkoaikaluvat

Alkoholiasetuksen 23 §:n mukainen pääsääntöinen anniskeluaika on 09.00–01.30. Hakemuksesta anniskeluaikaa voidaan jatkaa aamusta ja kello puoli kahden jälkeen. Lupa anniskelun aloittamiseen voidaan myöntää aikaisintaan kello viideksi. Lupa anniskelun jatkamiseen voidaan myöntää kello puoli kolmeen tai kello puoli neljään.

Luvan anniskeluajan jatkamiseen myöntää aluehallintovirasto. Jatkoaikalupaa tulee hakea erityisellä lomakkeella, jonka saa aluehallintovirastosta tai www.suomi.fi.

Hakemus on syytä jättää noin kuukautta ennen suunnitellun jatkoajan alkamista. Hakemus tulee perustella ja täyttää huolellisesti. Usein asian käsittely viivästyy puutteellisesti tehtyjen hakemusten vuoksi.

Jatkoaikaluvan myöntämisen edellytyksistä on säädetty tarkemmin valtioneuvoston asetuksessa (1208/2002). Alempana olevat pykäläviittaukset koskevat tätä asetusta.

Jatkoaikalupa voidaan myöntää vain erityisten syiden niin vaatiessa. Lupa voidaan myöntää vain, jos anniskelupaikan sijainti on sellainen, ettei anniskeluajan jatkamisesta voida olettaa aiheutuvan haittaa tai häiriötä anniskelupaikan ympäristössä asuville.

Dnro 5148/05.01.08.02/2010

13.8.2010

Lupa voidaan jättää myöntämättä tai se voidaan myöntää ajallisesti tai laajuudeltaan poiketen, jos viranomainen katsoo sen tarpeelliseksi alkoholilain tarkoituksen toteuttamiseksi. Lupa voidaan jättää myöntämättä ja myönnetty lupa peruuttaa, jos anniskelupaikassa on esiintynyt vakavia anniskelurikkomuksia, toistuvia järjestyshäiriöitä tai hyvien tapojen vastaista toimintaa (4 §).

Lupa anniskeluun ennen kello yhdeksää voidaan myöntää vain, jos erityiset matkailulliset syyt tai erityinen tilaisuus tai tapahtuma sitä edellyttävät (5 § 1 mom.).

Erityisenä syynä alkoholin anniskeluun kello puoli kahden jälkeen voidaan pitää:

- 1) anniskelupaikan toiminta-ajatusta, joka tasokkaan viihdeohjelman tai muun siihen verrattavan syyn vuoksi edellyttää pidennettyä anniskeluaikaa ja
- 2) anniskelupaikassa järjestettävää erityistä tilaisuutta tai tapahtumaa, jonka luonne edellyttää pidennettyä anniskeluaikaa.

Lupa anniskeluajan jatkamiseen kello puoli neljään voidaan myöntää ensisijaisesti yksinomaan ilta- ja yöaikaan avoimena olevalle anniskelupaikalle, jos

- 1) se toimii hyvätasoisien hotellin yhteydessä; tai
- 2) se on varustelu- ja palvelutasoltaan erityisen hyvätasoinen viihderavintola (5 § 2 ja 3 mom.).

Lupa voidaan myöntää jokaiselle viikopäivälle tai osalle niistä. Lupa voi koskea koko liikettä tai sen osastoa tai muuta yksilöityä liikkeen osaa (6 § 2 mom.).

Anniskelupaikka, jolle on myönnetty lupa jonakin viikopäivänä anniskeluun kello puoli kahden jälkeen, saa anniskella itsenäisyyspäivän, uuden vuoden, vapun ja juhannuksen aattoyönä kello puoli neljään, jollei lupaviranomainen toisin määrää (7 §).

Lupa voidaan myöntää enintään kahden vuoden ajaksi. Erityisten tilaisuuksien ja tapahtumien ajaksi lupa voidaan myöntää vain tilapäisenä, kuitenkin enintään yhdeksi kuukaudeksi (8 §).

Lupaviranomainen pyytää hakemuksesta lausunnon poliisilta. Luvan myöntämisen esteenä voi olla esim. poliisin lausunto aikaisemmista järjestyshäiriöistä. Myös poliisin käsitys liiketoiminnan luonteesta otetaan huomioon jatkoajoja myönnettäessä.

Kesä- ja talviaikaan siirtyminen vaikuttaa niiden ravintoloiden toimintaan, joille on myönnetty anniskeluajan pidennys kello 03.30:een. Kesäaikaan siirryttäessä valomerkki tulee antaa kello 02.30, koska kelloa siirretään tunnilla eteenpäin kello 03:sta kello 04:ään. Anniskelupaikka pitää siis sulkea kellon mukaan. Menetetty tunti saadaan haluttaessa ottaa takaisin talviaikaan siirtymisen yhteydessä, jolloin valomerkki annetaan kello 03.30 vasta siinä vaiheessa, kun kelloa on siirretty taaksepäin kello 04:stä kello 03:een.

Dnro 5148/05.01.08.02/2010

13.8.2010

1.7 Henkilökunta

Anniskelupaikassa tulee toiminnan laajuus huomioon ottaen olla riittävästi henkilökuntaa tehokkaan valvonnan ja järjestyksenpidon toteuttamiseksi. Lupaviranomaiselle tulee esittää henkilökunnan määrää ja tehtäviä koskeva suunnitelma (AlkoL 21 c §). Henkilökuntasuunnitelmaa koskeva lomake on saatavissa aluehallintovirastosta tai www.suomi.fi

Henkilökuntasuunnitelma on asiakirja, joka on oltava anniskelupaikassa tarkistettavissa ja jota on pidettävä ajan tasalla ottaen huomioon henkilökunnassa tapahtuvat muutokset. Anniskelupaikassa tulee aina olla henkilökuntasuunnitelman tietoja vastaava työvuorolista, josta ilmenevät työntekijöiden oikeat ja täydelliset nimet sekä tiedot näiden tehtävistä ja työajoista.

Alkoholijuomia tarjoilemassa ei saa käyttää henkilöä, joka ei ole täyttänyt 18 vuotta, ellei hän ole hankkinut riittävää ammattikoulutusta ammatillisesta oppilaitoksista annetussa laissa (487/87) tarkoitetussa oppilaitoksessa tai oppisopimuskoulutuksesta annetussa laissa edellytetyin tavoin (AlkoA 27 § 1 mom.) tai ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (630/98) tarkoittamaa ammatillista koulutusta, tai suorittanut ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (631/98) tarkoittamaa tutkintoa.

Alle 18-vuotiaalla nuorella, joka ammattioppilaitoksessa on ravitsemisalan koulutukseen liittyen saanut vain vähäisen määrän teoriaopetusta alkoholijuomien anniskelusta ilman käytännön harjoittelua, ei voida katsoa olevan riittävää ammattikoulutusta alkoholijuomien tarjoiluun. Sen sijaan nuorella, joka on alan oppilaitoksessa kuten hotelli- ja ravintolaoppilaitoksessa suorittanut tutkinnon, jonka opetussuunnitelmaan sisältyy salipuolen koulutus ja käytännön harjoittelu anniskelupaikassa, voidaan katsoa olevan alkoholiasetuksessa tarkoitettu koulutus.

Opiskelijaa, joka on täyttänyt 16 vuotta, saadaan käyttää opetussuunnitelman mukaiseen alkoholijuomien tarjoiluun vain asianmukaisen koulutuksen saaneen 20 vuotta täyttäneen kouluttajan/työpaikkaohjaajan ohjaamana (AlkoA 27 § 2 mom.). Säännöksessä tarkoitettu opetussuunnitelman mukainen alkoholijuomien tarjoilu tapahtuu joko oppilaitoksen ravintolassa tai työpaikoilla työssäoppimisjakson aikana kouluttajan/työpaikkaohjaajan valvonnassa ja ohjauksessa. Esimerkiksi 17-vuotiaalla nuorella, joka opiskelee alan oppilaitoksessa, ei ole yleistä kelpoisuutta alkoholijuomien anniskeluun.

Henkilökunta ei työssä ollessaan saa olla päihdyttävien aineiden vaikutuksen alaisena.

1.8 Vastaava hoitaja

Anniskelupaikassa tulee olla vastaava hoitaja ja hänellä tarpeellinen määrä sijaisia, jotka anniskeluluvan haltija määrää. Vastaavan hoitajan ja hänen sijaistensa tulee olla sopivia tehtävään ja heillä tulee olla koulutuksen tai kokemuksen kautta hankittu riittävä ammattitaito. Vastaava hoitaja ja hänen sijaisensa ovat anniskeluluvan haltijan ohella velvollisia huolehtimaan siitä, että anniskelupaikassa noudatetaan alkoholilain säännöksiä.

Dnro 5148/05.01.08.02/2010

13.8.2010

Sopimaton vastaavan hoitajan ja hänen sijaisensa tehtävään on henkilö, joka päihdyttävien aineiden väärinkäytön taikka aikaisempien rikkomusten tai laiminlyöntien perusteella ei ilmeisesti kykene hoitamaan tehtäviään.

Koulutuksen kautta hankittu riittävä ammattitaito edellyttää vähintään yhden vuoden päätoimista ravitsemisalalan koulutusta, jos opetusohjelmaan sisältyy alkoholijuomien anniskeluun liittyvää opetusta ja käytännön harjoittelua. Kokemuksen kautta hankittu riittävä ammattitaito edellyttää vähintään kahden vuoden päätoimista työskentelyä alkoholijuomien anniskelussa ja ravitsemisalalan oppilaitoksen antamaa todistusta siitä, että henkilö hallitsee alkoholijuomien anniskelua koskevat säännökset.

Anniskelupaikassa, jossa anniskellaan yksinomaan käymisteitse valmistettuja enintään 4,7 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältäviä alkoholijuomia, riittävä ammattitaito voidaan 3 momentista poiketen todeta ravitsemisalalan oppilaitoksen antamalla todistuksella (ns. anniskelupassi) siitä, että henkilö hallitsee alkoholijuomien anniskelua koskevat säännökset (AlkoL 21 b §).

Edellä tarkoitettua ravitsemisalalan koulutuksen opetussuunnitelmasta ja oppilaitoksen antamasta todistuksesta on säädetty tarkemmin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella (1371/02).

Anniskeluluvan haltijan määräys vastaavasta hoitajasta ja tämän sijaisista tulee olla nähtävillä anniskelupaikassa. Jos vastaavan hoitajan sijaisia on useita, tulee määräyksestä käydä ilmi sijaisuusjärjestys. Vastaavan hoitajan ja tämän sijaisten koulutuksen tai kokemuksen kautta hankittu ammattitaito tulee viranomaisen pyynnöstä selvittää anniskelupaikassa opiskelija- ja työtodistuksista (AlkoA 27 a §).

Vastaavan hoitajan määräyksen nähtävillä olo edellyttää, että se toteutetaan selkeästi. Määräyksestä tulee käydä selkeästi esille vastaava hoitaja tämän sijaisten järjestys sekä henkilöiden tunnistetiedot (syntymäaika). Useissa anniskelupaikoissa vastuuvuorot merkitään myös työvuorolistaan. Sijaisuusjärjestys on tarpeen sitä varten, että jos työvuoroon määrätty vastaava joutuu poistumaan anniskelupaikasta tai hän on muutoin estynyt tulemaan työvuoroon, määrätty sijainen tulee hänen tilalleen.

Vastaavan hoitajan tehtävä valvoa alkoholilain säännösten noudattamista anniskelupaikassa edellyttää, että hän on siellä paikalla aina anniskelupaikan ollessa avoinna. Säännösten mukaisena järjestelynä ei voida pitää esimerkiksi sitä, että vastaava hoitaja on hälytettävissä anniskelupaikkaan lähitöillä olevasta asunnostaan tai muussa tilassa suoritettavasta työtehtävästä.

Vastaava hoitaja -järjestelmän tarkoituksena on varmistaa anniskelupaikan tehokas omavalvonta, jolla on keskeinen merkitys rikkomusten ja järjestyshäiriöiden ehkäisemisessä. Luvanhaltijan tulee huolehtia siitä, että vuoroon määrättyllä vastaavalla hoitajalla on edellytykset tehokkaaseen valvontaan kaikissa anniskelutiloissa.

Edellytykset tehokkaaseen valvontaan puuttuvat, ja valvonta katsotaan laiminlyödyksi, jos luvanhaltija määrää työvuoroon vastaavaksi hoitajaksi työntekijän, joka on sidottu esimerkiksi hotellin vastaanoton, keittiön tai tie-

Dnro 5148/05.01.08.02/2010

13.8.2010

tyn osaston työskentelyyn. Valvonnan järjestelyissä luvanhaltijan on otettava huomioon anniskelupaikan erityisolosuhteet. Esimerkiksi ravintolan eri osastoja varten voi olla tarpeellista määrätä oma vastaava hoitajansa.

On syytä korostaa, että anniskelupaikan valvonnan ei tule olla pelkästään vastaavan hoitajan tehtävänä ja vastuulla, vaan jokaisen työntekijän on osaltaan tunnettava anniskelua koskevat säännökset ja määräykset ja noudatettava niitä hyvässä yhteistyöhengessä muun henkilökunnan kanssa. Tällaisen asenteen aikaansaaminen ja ylläpitäminen on ammattinsa hallitsevan luvanhaltijan ja vastaavan hoitajan kunnia-asia.

1.9 Anniskelupaikan järjestys

Päihtynyttä ei saa päästää anniskelupaikkaan. Asiakas, joka käyttäytyy häiritsevästi tai jonka päihtymys on selvästi havaittavissa, on poistettava anniskelupaikasta (AlkoL 23 § 1 mom.).

Alkoholijuomaa ei saa anniskella:

- 1) kahdeksaatoista vuotta nuoremmalle;
- 2) häiritsevästi käyttäytyvälle tai selvästi päihtyneelle; tai
- 3) jos on aihetta olettaa alkoholijuoman väärinkäyttöä (AlkoL 24 § 1 mom.).

Myöskään sellaista juomaa, joka sisältää vähintään 1,2 ja enintään 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia ei saa anniskella henkilölle, joka on kahdeksaatoista vuotta nuorempi (AlkoL 24 § 2 mom.).

Alkoholijuoman ostajan on vaadittaessa todistettava henkilöllisyytensä sen osoittamiseksi, että hän on täysi-ikäinen (AlkoA 26 §).

Valvonnan laiminlyönnistä aiheutunut alaikäiselle anniskelu on vakava rikkomus, josta vakiintuneen sanktiokäytännön mukaisesti heti ensimmäisellä kerralla seuraa anniskeluluvan peruuttaminen määräajaksi. Lakia rikotaan aina, kun alkoholijuomaa anniskellaan alle 18-vuotiaalle, vaikka kyseessä olisi täysi-ikäiseltä vaikuttava nuori.

Nuoren asiakkaan ikä on tarkistettava aina, ellei varmuudella tiedetä hänen olevan 18 vuotta täyttänyt. Iän riittävyys anniskeluun on selvitettävä huolellisesti viranomaisen antamasta henkilötodistuksesta. Henkilötodistuksessa olevan kuvan tulee vastata todistuksen esittäjää ja siis olla tunnistettava.

Siitä huolimatta, että järjestyksenvalvojat tarkistavat nuorten henkilöiden iän anniskelupaikan ovella, tulee myös myyntihenkilökunnan ostotilanteessa tarkistaa asiakkaan ikä aina, jos asiakasta on ulkoisen olemuksen perusteella vähänkin aihetta epäillä alle 18-vuotiaaksi. Henkilötodistusten tunnollisella tarkistamisella voidaan ehkäistä ja saada selville toisten henkilöiden henkilötodistusten käyttöön liittyviä väärinkäytöksiä.

Alaikäisten oleskelua ravintolassa ei ole kielletty. Anniskelupaikassa tulee kuitenkin valvoa, ettei alaikäinen voi siellä nauttia esimerkiksi jonkun toi-

Dnro 5148/05.01.08.02/2010

13.8.2010

sen asiakkaan hänelle välittämää alkoholiuomaa. Valvonnan laiminlyönti tämän suhteen rinnastetaan alaikäiselle anniskeluun.

Päihtyneen henkilön tuntomerkkejä ovat erilaiset toiminnalliset häiriöt kuten horjuminen, sammaltava tai kovaääninen puhe, epävarmat ja haparoi- vat liikkeet, nuokkuminen, lasittunut katse jne.

Päihtyneen henkilön arvostelukyky on voimakkaasti heikentynyt. Tämän vuoksi hän on arvaamaton eikä hänen seuraavaa aikomustaan voi ennakoita. Päihtynyt saa helposti aikaiseksi häiriötilanteen esimerkiksi siinä tilanteessa, kun hän on ottanut toisen asiakkaan alkoholiuoma-annoksen.

Kaikenlaisten haittojen ja häiriöiden välttämiseksi päihtynyt henkilö on poistettava anniskelupaikasta heti, kun päihtymys on hänessä selvästi havaittavissa. Poistaminen tulee hoitaa hienovaraisesti, mutta päättävästi. Jos asiakas on vahvasti päihtynyt eikä kykene huolehtimaan itsestään, anniskelupaikan tulee varmistaa asiakkaalle kyyditys niin, että hän pääsee turvallisesti esimerkiksi asunnolleen.

Asiakasturvallisuudesta huolehtiminen voi poistamistilanteessa joskus edellyttää poliisin puoleen kääntymistä. Heitteillepanosta on säädetty rangaistus rikoslaisissa (rikoslaki 21:14 §).

Majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 5 §:n mukaan toiminnan harjoittajalla ja liikkeen henkilökunnalla on oikeus evätä asiakkaaksi pyrkivältä pääsyyn liikkeeseen, jos siihen on järjestyksenpidon tai liikkeen toiminta-ajatuksen vuoksi perusteltu syy. Toiminta-ajatuksen perustuen asiakasvalintaa voidaan suorittaa mm. asettamalla sisäänpääsyn edellytykseksi ikärajoja tai pukeutumiseen liittyviä vaatimuksia. Asiakkaiden valintaperusteet eivät saa olla syrjiviä. Syrjinnän kiellosta säädetään yhdenvertaisuuslain 6 §:ssä. Ketään ei saa syrjiä esimerkiksi kansallisen alkuperän, kielen, uskonnon, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden, sukupuolisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Rangaistus syrjinnästä säädetään rikoslain 11 luvun 9 §:ssä.

1.10 Perusannokset anniskelussa

Anniskelupaikassa tulee olla saatavana riittävä valikoima mietoja alkoholi-juomia sekä kohtuuhintaisia alkoholittomia juomia (AlkoL 25 §).

Alkoholijuomaa saadaan anniskella kerrallaan vain yksi annos (perusannos). Aterian yhteydessä saadaan anniskella samanaikaisesti useaa eri alkoholiuomaa. Anniskelu seurueelle on sallittu pulloittain tai muissa myyntipakkauksissa (AlkoA 24 § 1 mom.).

Anniskelu pulloittain voi olla tarkoituksenmukaista esimerkiksi yksityistilaisuuksissa, joissa osanottajien määrä on suuri. Henkilökunta annostelee tällöin alkoholiuoman asiakkaiden laseihin silmämääräisesti ko. juoman perusannoksen suuruisena. Alkoholijuomista laskutetaan tilaisuuden järjestäjää pulloanniskeluhinnan mukaan. Väkevien alkoholijuomien pulloittain anniskeluun pienille seurueille (2-4 henkeä) tulee suhtautua erittäin pidättyvästi. Alkoholijuomien pulloittain anniskelussa henkilökunnan tulee ottaa huomioon anniskelupaikan taso, toiminta-ajatus, asiakkaat ja ajan-kohta sekä tehokkaan valvonnan ja järjestyksenpidon vaatimukset. Pulloit-

Dnro 5148/05.01.08.02/2010

13.8.2010

tain anniskelu ei saa johtaa liika-anniskeluun eikä asiakkaiden vahvaan päihtymystilaan.

Alkoholijuomien anniskelu ns. tuplina on kielletty. Tuplien anniskelusta on kysymys myös silloin, kun asiakkaalle samanaikaisesti anniskellaan alkoholijuomaa kahdessa eri lasissa eli kaksi perusannosta. Tuplien anniskelukiellolla pyritään ehkäisemään asiakkaan nopea päihtyminen ja siitä aiheutuvat haitat. Henkilökunnalla on edellytykset seurata asiakkaan humalatilanteen kehitystä, kun alkoholijuomat anniskellaan asetuksessa vahvistettujen määrien mukaisesti.

Väkevien alkoholijuomien perusannos on 4 senttilitraa, mutta niitä on anniskeltava myös 2 senttilitran annoksina. Hotellihuoneen minibaareissa perusannos voi olla 5 senttilitraa, jos juoma on pakattu tämän kokoiseen pienoispulloon (AlkoA 24 § 2 mom.).

Mietojen alkoholijuomien perusannos on 8 senttilitraa, mutta niitä on anniskeltava myös 4 senttilitran annoksina (AlkoA 24 § 3 mom.).

Alkoholijuomaa, joka on valmistettu yksinomaan käymisen avulla (kuten puna- ja valkoviinit) tai jonka alkoholipitoisuus on enintään 5,5 tilavuusprosenttia saadaan anniskella laseittain sekä pulloittain tai muissa myyntipakkauksissa. Enimmäiskerta-annos on enintään yksi litra yhdelle asiakkaalle (AlkoA 24 § 4 mom.).

Anniskeltaessa juomasekoituksia (cocktaileja), joihin käytetään useaa eri alkoholijuomaa, alkoholin kokonaismäärä juomasekoituksessa saa olla enintään yhtä suuri kuin se voi olla 4 senttilitrassa väkevää alkoholijuomaa (AlkoA 24 § 5 mom.). Tästä poikkeuksena ovat olut-, siideri- ja kuohuviini-juomasekoitukset, joissa Valvira alkoholiasetuksen perusteella tekemän päätöksen mukaan saa oluen, siiderin tai kuohuviinin lisäksi olla enintään 2 cl väkevää alkoholijuomaa tai 4 cl mietoa alkoholijuomaa. Määriteltäessä juomasekoituksen 4 cl:n määrää väkevänä alkoholijuomana laskien 2 cl mietoa alkoholijuomaa (esim. enint. 22 t-% likööri tai väkevä viini) vastaa 1 cl väkevää juomaa.

Valvira voi myöntää poikkeuksen annoskokoja koskevista määräyksistä (AlkoA 24 § 6 mom.). Ravintola voi hakea poikkeusluvan esimerkiksi erikoisen ja hieman tavanomaista suuremman cocktailin tarjoiluun.

1.11 Velaksi anniskelu ja kuitin antaminen

Alkoholijuomaa ei saa anniskella velaksi, panttia vastaan tai vaihtokaupalla.

Alkoholijuoman anniskelu velaksi on kuitenkin sallittua:

- 1) yhteisölle;
- 2) hotellissa asuvalle matkustajalle tai jos maksun periminen käteisellä juhla-, edustus-, tai muun vastaavan tilaisuuden laadun tai laajuuden vuoksi tuottaisi kohtuutonta hankaluutta sekä
- 3) muutoin yksityishenkilölle Valvira hyväksymiä luottojärjestelyjä noudattaen (AlkoA 25 § 2 mom.).

Dnro 5148/05.01.08.02/2010

13.8.2010

Valvira on yksityishenkilöitä koskien hyväksynyt seuraavat luottojärjestelyt:

- kansainvälinen luottokortti
- kotimainen luottokortti, joka on hyväksytty muuallakin kuin Suomessa alkoholijuomien maksuvälineeksi.

Ehtona edellä mainittujen luottokorttien käyttämiseen alkoholijuomien anniskelussa Suomessa on, että myös muut liikkeen käyttämisestä asiakkaalle aiheutuvat suoritukset voidaan periä kyseessä olevaa luottojärjestelyä noudattaen.

Luvanhaltija tai henkilökunta ei saa lainata asiakkaille rahaa omasta pussistaan tai ravintolan kassasta siinä tarkoituksessa, että he voisivat ostaa siellä alkoholijuomia. Korkein hallinto-oikeus on ratkaisukäytännössään todennut tämän menettelyn kielletyksi velaksi anniskeluksi.

Anniskellusta alkoholijuomasta on asiakkaalle pyytämättä annettava lasku tai muu tosite, jollei anniskeluluvan myöntävä viranomainen erityisestä syystä ole myöntänyt tästä vapautusta (AlkoA 25 § 3 mom.). Vapautuksia on myönnetty esimerkiksi teatteriravintoloille väliaikatarjoilua varten.

1.12 Anniskelualue ja sen muuttaminen

Anniskelupaikassa alkoholijuomia saa anniskella ainoastaan lupaviranomaisen hyväksymällä anniskelualueella, jossa valvonta voidaan tehokkaasti järjestää. Anniskelualueeksi ei saa hyväksyä urheilu-, liikunta-, musiikki- tai muun niihin verrattavan tapahtuman yleistä katsomotilaa.

Anniskelualue tulee rajata tai merkitä niin, että raja on asiakkaiden selvästi havaittavissa, jollei anniskelualueita voida muuten selvästi todeta. Kulkevista anniskelualueelta ja sieltä pois on voitava tehokkaasti valvoa (AlkoL 21c § 3 mom.).

Anniskeltu alkoholijuoma on nautittava anniskelualueella. Alkoholijuomia ei saa viedä esim. tupakointitilaan eikä tupakointialueelle, mikäli se ei ole anniskelualueella esim. terassi. Anniskeluun tai anniskelua varten ravintolaan toimitetun alkoholijuoman vähittäismyynti tai muu poiskuljettaminen anniskelupaikasta on kielletty (AlkoL 23 § 2 mom.). Kielto koskee myös kesäterasseja ja erilaisten tapahtumien yhteyteen rakennettuja ulkotarjoilualueita. Anniskeluluvan haltija tai anniskelupaikassa toimessa oleva, joka luovuttaa anniskeltavaksi hankittua alkoholijuomaa anniskelupaikasta pois vietäväksi, voidaan tuomita rangaistukseen luvattomasta alkoholipitoisen aineen välittämisestä (rikoslaki 50a luku)

Suunnitelma anniskelualueen rajaamisesta

Lupaviranomaiselle tulee esittää anniskelualueen rajaamista koskeva suunnitelma (AlkoL 21 c § 3 mom.). Suunnitelmaa koskeva lomake on saatavissa aluehallintovirastoista tai www.suomi.fi

Käytännössä kirjallinen suunnitelma anniskelualueen rajaamisesta tulee esittää lupaviranomaiselle aina, kun anniskelulupaa haetaan uuteen huoneistoon tai paikkaan taikka, kun jo toimivassa anniskelupaikassa otetaan käyttöön uusia anniskelualueita.

Dnro 5148/05.01.08.02/2010

13.8.2010

Suunnitelmassa tulee esittää, millä tavoin anniskelualueen rajaaminen käytännössä toteutetaan. Suunnitelmasta tulee käydä ilmi, että rajaaminen toteutetaan niin, että asiakkaat sen selvästi havaitsevat. Lisäksi rajaaminen tulee tehdä erilaisia rakenteita tai välineitä käyttäen siten, että valvonta voidaan toteuttaa tehokkaasti eivätkä asiakkaat voi helposti kuljettaa alkoholiuomia pois anniskelualueelta.

Anniskelualueen rajaamista teknisenä kysymyksenä on tarkasteltava aina yhdessä anniskelupaikan omavalvontajärjestelyjen kanssa. Nämä yhdes- sä mahdollistavat säännösten mukaisen anniskelun.

Anniskelualueen muuttaminen

Anniskelualueen muutokset voivat koskea anniskelupaikan sisätiloja tai ulkotiloja taikka anniskelupaikasta erillään olevien rakennusten tiloja. Muutokset voivat olla pysyviä tai tilapäisiä.

Anniskelupaikan sisätiloissa tehtäviä muutoksia ovat esimerkiksi ravintola- salin tai muiden osastojen laajentaminen siten, että anniskelukäyttöön ote- taan uutta huonetilaa. Hotelliravintoloissa anniskelualueeseen voi kuulua mm. aulatilaja, matkustajahuoneita, kokous- ja kabinettitiloja sekä saunan yhteydessä olevia pukuhuone- ym. tiloja. Muutoksessa voi olla kysymys myös anniskelualueen supistamisesta.

Anniskelualueetta voidaan muuttaa luvanhaltijan ilmoituksen perusteella. Anniskelualueen muuttaminen edellyttää kuitenkin lupaviranomaisen lu- van, jos muutos on anniskelun valvonnan kannalta merkittävä (AlkoL 21c § 4 mom.).

Anniskelualueen muutos on käsiteltävä aina lupahakemuksena, jos:

- 1) anniskelulupa on myönnetty tilapäisesti,
- 2) anniskelualueetta laajennetaan ulkotiloissa,
- 3) anniskelualueetta laajennetaan toiseen rakennukseen (AlkoA 22 § 1 mom.).

Anniskelupaikan sisätiloissa toteutettavat anniskelualueen muutokset ovat yleensä anniskelun valvonnan kannalta sellaisia, että lupaviranomainen voi käsitellä ne ilmoituksen perusteella. Jos ravintolaan esimerkiksi teh- dään tupakointikoppi, joka supistaa anniskelualueetta ja vähentää asiakas- paikkoja, anniskelualueen muutos voidaan käsitellä ilmoituksen perusteel- la.

Ilmoitus anniskelualueen muutoksesta tulee toimittaa lupaviranomaiselle vähintään kolme viikkoa ennen muutoksen suunniteltua käyttöönottoa. Lupaviranomaisen tulee kahden viikon kuluessa ilmoituksen vastaanotta- misesta ilmoittaa, hyväksytäänkö ilmoitus (AlkoA 22 § 2 mom.).

Ilmoitukseen sekä lupahakemukseen (lomake on saatavissa aluehallinto- virastoista tai www.suomi.fi) tulee liittää anniskelualueen muutoksesta seuraavat tiedot ja selvitykset:

- 1) selvitys siitä, onko anniskelualueen muutos pysyvä vai tilapäinen;

Dnro 5148/05.01.08.02/2010

13.8.2010

- 2) ajankohta, jolloin anniskelualueen muutos on suunniteltu otettavaksi käyttöön;
- 3) selvitys luvanhaltijan käyttöoikeudesta muutosta koskevaan alueeseen (esim. vuokrasopimus);
- 4) selvitys siitä, mihin tilaan anniskelualueen muutos sijoittuu anniskelu-paikassa;
- 5) anniskelualueen muutosta koskevat piirustukset tai rakennuslupapiirustukset silloin, kun muutos edellyttää rakennusluvan;
- 6) uuden tai muutettavan anniskelualueen asiakaspaikkamäärä;
- 7) suunnitelma uuden tai muutettavan anniskelualueen rajaamisesta;
- 8) selvitys siitä, miten alkoholijuomien anniskelu ja sen tehokas valvonta uudella tai muutettavalla anniskelualueella järjestetään;
- 9) selvitys siitä, että luvanhaltija on tehnyt anniskelualueen muutoksesta elintarvikelain 13 ja 14 §:n mukaisesti ilmoituksen tai hakemuksen kunnan elintarvikevalvonta-viranomaiselle.

Lupaviranomainen voi alkoholilain 21 c ja d §:n nojalla kieltää muutoksen käyttöönottamisen tai määrätä sille rajoituksia tai ehtoja (AlkoA 22 § 5 mom.). Lupaviranomainen voi rajoittaa anniskelu-aikaa, anniskelu-alueita, anniskeltavien alkoholijuomien lajeja tai asiakaspaikkojen lukumäärää taikka asettaa anniskelun valvonnan ja järjestyksenpidon kannalta tarpeellisia ehtoja, jos anniskelupaikan sijainnin tai muiden erityisten olosuhteiden sekä luvanhaltijan henkilökunnan määrästä ja tehtävistä ja anniskelu-alueen rajaamisesta esittämien suunnitelmien perusteella on ilmeistä, että anniskelua ei voida kohtuudella valvoa.

1.13 Keittiöalkoholi

Ravintola voi hakea lupaa keittiöalkoholin käyttämiseen ruoanvalmistuksessa. Keittiöalkoholijuomat on tarkoitettu yksinomaan ruoanvalmistamiseen ja ne ovat alkoholiverottomia. Verottoman keittiöalkoholin käyttö juomien tai juomasekoitusten valmistamiseen on kielletty. Kiellon rikkominen johtaa käyttö- ja anniskeluluvan peruuttamiseen.

Lupaa on haettava Valvirasta. Luvan saaminen edellyttää, että keittiöalkoholin tarve on perusteltua ja että käyttöpaikka täyttää asetetut vaatimukset.

Hakemukseen on liitettävä selvitys alkoholien käyttötarkoituksesta ja vuotuisesta ostotarpeesta (alkoholilajit ja litrat lajeittain, ruokareseptit).

Keittiöalkoholin käytöstä ja varastosta on pidettävä kirjaa ja luvanhaltijan kirjanpidosta on kyettävä jälkikäteen selvittämään käytetyn alkoholien määrä ja laatu.

Keittiöalkoholin käyttöluvan hakeminen pienimuotoiseen ruoanvalmistukseen ei kannata, sillä lupamaksu on 220 € ja pienin vuotuinen valvontamaksu 95 €.

Myös anniskelua varten hankittuja alkoholijuomia voidaan siirtää tosittelisesti keittiöön ja käyttää niitä ruoan valmistuksessa. Anniskelujuomia saadaan käsitellä ruoan valmistuksessa raaka-aineena, jolloin niiden käyttö sisällytetään ruoan hintaan. Vaatulla mitta-astialla mitatut alkoholimäärät on mahdollista laskuttaa myös erikseen. Anniskelua varten hankittujen

Dnro 5148/05.01.08.02/2010

13.8.2010

alkoholijuomien käyttämisestä ruoan valmistukseen on pidettävä kirjaa ja luvanhaltijan kirjanpidosta on kyettävä jälkikäteen selvittämään käytetyn alkoholin määrä ja laatu.

1.14 Anniskelussa käytettävät mittauslaitteet

Alkoholijuomien määrän mittaamiseen on käytettävä virallisesti tarkastetuja eli vaattuja mittauslaitteita (vakauslaki 219/65, vakausasetus 370/92 ja mittauslaitedirektiivi 2004/22/EY).

Mitta-astiat (siirtomitat eli ns. viinamitat esim. 12 cl, 8 cl, 4cl, 2cl, 1,5 cl, 1 cl) on vaattava ennen niiden käyttöön ottamista. Uusintatarkastusta ei tarvita, jos vakausleima on luettavissa ja mitta vahingoittumaton.

Alkoholijuomamittarit (viina-, viini-, olut-, siideri- ja lonkeromittarit) on vaattava joka kolmas vuosi ja aina kun sinetit on murrettu tai mittarin tarkkuutta epäillään.

Hyväksytyjen mittaviivallisten anniskeluastioiden (viivamitta / vakiolasi) käyttö on vaihtoehto viinamittojen ja alkoholijuomamittareiden käytölle. Perinteiset kansallisesti hyväksytyt vakiolasit ovat olleet olut- ja siiderilaseja. Mittauslaitedirektiivin (MID) mukaiset viivamittojen hyväksynnit voivat koskea kaikkia annoskokoja ja alkoholijuomalaatuja. Käytettäessä hyväksytyjä mittaviivallisia anniskeluasioita juoma on annosteltava aina viivaan asti.

Anniskelun mittauslaitteille tehtävät tarkastukset ilmenevät alla olevasta taulukosta.

ANNISKELUN MITTAUSLAITTEIDEN TYYPI- JA MÄÄRÄAIKAISTARKASTUKSET				
Mittauslaite	Tyyppi-tarkastus / -hyväksyntä	Ensitar-kastus	Määräaikais-tarkastus	Määräaikais-tarkastusväli
Pullonsuomittari	-	x	x	3 vuotta
Olut / siiderimittari	x	x	x	3 vuotta
Alkoholijuomamittari	x	x	x	3 vuotta
Alkoholimitta-astia (siirtomitta)	-	X	-	-
Vakiolasi (viivamitta)	x	x	-	-

Vanhoissa alkoholimitoissa kansallinen ensitarkastusmerkintä koostuu kruunumerkistä, vakauksen vuosiluvun kahdesta viimeisestä numerosta (esim.06) ja vakaajan numerosta (xx).

Mittauslaitedirektiivin (MID) mukaisesti hyväksytyissä mittauslaitteissa on vaatimustenmukaisuusmerkintä, joka koostuu CE -merkistä, täydentävästä metrologisesta merkinnästä (M), laitteen valmistusvuoden kahdesta viimeisestä numerosta (esim. 07) ja ilmoitetun tarkastuslaitoksen tunnusnumerosta (esim. 0424).

Dnro 5148/05.01.08.02/2010

13.8.2010

Suomalainen määräaikaistarkastuksen merkki on mittauslaitteeseen lyöty leima tai tarra, jossa on kruunumerkki ja vakausajankohta.

Virallisen määräaikaistarkastuksen voi tehdä ja sitä koskevan merkinnän kiinnittää ainoastaan hyväksytty tarkastuslaitos. Sinetöintien poistaminen tai rikkominen esimerkiksi panimoiden toimesta mitätöi tehdyn vakauksen. Vakauksista ja tyyppitarkastuksista vastaa tarkastuslaitos, Inspecta Oy, puh. 010 521 600, jolla on toimipisteitä ja vakaajia eri puolilla maata.

Turvatekniikan keskus ja aluehallintovirastot valvovat, että alkoholijuomien anniskelussa käytetään laillisia mittauslaitteita. Vakaamattoman laitteen käytöstä voidaan tuomita sakkorangaistukseen. Lisätietoja mittauksista www.tukes.fi

1.15 Alkoholien kaupallinen maahantuonti anniskelua varten

Anniskeluluvan haltija saa tuoda maahan anniskeluluvassa tarkoitettuja alkoholijuomia anniskelua varten tehtyään Valviralle ilmoituksen toimimisestaan maahantuojana (AlkoL 8 §). Ilmoitus on toimipaikkakohtainen.

Ilmoitus tehdään lomakkeella, joka löytyy osoitteesta http://www.valvira.fi/ohjaus_ja_valvonta/alkoholi/maahantuonti. Ilmoituksen käsittelystä peritään 110 euron maksu ja toimipaikkaan lähetetään kirje ilmoituksen vastaanottamisesta. Tämä kirje esitetään tullille maahantuonnin yhteydessä.

Maahantuojalla on vastuu maahantuomistaan alkoholijuomista (AlkoL 43 §). Valvira ohjaa ja valvoo tämän vastuun toteutumista.

Valvira ylläpitää kaikista Suomessa myytävistä alkoholijuomista tuoterekisteriä. Tuoterekisteri sisältää mm. perustiedot markkinoilla olevista alkoholijuomista (tuotenimi, tuoteryhmä, alkoholipitoisuus, EAN-koodi, valmistaja ja/ valmistuttaja, alkuperämaa, nettosisältö ja pakkaustyyppi) sekä niistä vastuussa olevista elinkeinonharjoittajista. Maahantuojan on tehtävä kaikista uusista tuotteista ilmoitus tuoterekisteriin ennen niiden markkinoille tuloa.

Kaikki maahantuodut erät tulee ilmoittaa kuukausittain Valviraan raporttilomakkeella viimeistään tuontia seuraavan kuukauden 18. päivään mennessä.

Käytännön menettely on erilainen tuotaessa alkoholijuomia EU:n alueelta tai kolmansista maista. Kolmansista maista tuotavista alkoholijuomista on oltava hyväksytyn laboratorion antama ensivalvontatodistus tuotteen koostumuksesta ja laadusta. Tämä analyysitodistus on toimitettava tuoteilmoituksen liitteenä.

Tuotaessa kolmansista maista vähintään 3000 litran suuruisia eriä rypäle- viinejä tarvitaan ns. vakiotuontilupa, jonka Maaseutuvirasto (Mavi) voi myöntää pyynnöstä (www.mavi.fi).

Luvanhaltijan tulee selvittää ravintolan sijaintipaikkakunnan tullipiirin kanssa tarvitaanko tuontiin tullin myöntämä rekisteröidyn tai väliaikaisen rekisteröidyn vastaanottajan lupa

Dnro 5148/05.01.08.02/2010

13.8.2010

Alkoholijuoma on maahantuotaessa ilmoitettava verotettavaksi. Veron kantavat tullipiirit. Alkoholijuoman maahantuontia pidetään laittomana, jos siitä ei ole suoritettu Suomessa alkoholiveroa. Tällaisen juoman anniskelu johtaa anniskeluluvan peruuttamiseen.

1.16 Ravintolan omavalvonta alkoholijuomien tuotevalvonnassa

Anniskeluravintola vastaa myymänsä alkoholijuoman tuotevalvonnasta. Vastuu korostuu etenkin silloin, kun ravintola tuo alkoholijuomia maahan omaan anniskeluunsa ja silloin, kun se anniskelee hanaolutta, jolloin oluen laatu riippuu ravintolan toimintaolosuhteista ja suoritetuista toimenpiteistä.

Alkoholiviranomaisen ja panimo- ja ravintolaelinkeinojärjestöjen kanssa yhdessä laaditun ohjeen "Oluen omavalvonta ravintolassa" (Helsinki 1997) mukaan oluen laadunvalvonta on osa ravintolan toteuttamaa yleistä omavalvontajärjestelmää ja osa sen omavalvontasuunnitelmasta. Ohjeessa on esitetty oluen anniskelukäytäntöön liittyvät yleisimmät laaturiskit ja toimenpiteet niiden ehkäisemiseksi sekä esimerkki omavalvontalomakkeesta.

1.17 Tietojen keräys ja raportointivelvollisuus

Luvanhaltijan velvollisuutena (AlkoL 44 §) on valvontaa varten ilmoittaa lupaviranomaiselle neljännesvuosittain myynti- ja henkilökuntatiedot.

Jokaisen luvanhaltijan tulee toimittaa tiedot lomakkeella aluehallintovirastolle ilmoituskautta seuraavan kuukauden kymmenenteen päivään mennessä kuitenkin niin, että tilapäisissä luvissa ilmoitus on toimitettava toiminnan päättymisestä kymmenen päivän kuluessa. Aluehallintovirastot tallentavat ilmoituksen tiedot alkoholielinkeinorekisteriin. Luvanhaltija voi täyttää ja palauttaa ilmoituslomakkeen myös sähköisesti osoitteessa www.valvira.fi.

Jos ilmoituskaudella ei ole ollut myyntiä eikä ravintolatoiminnan keskeytyksestä ole ilmoitettu lupaviranomaiselle, on neljännesvuosi-ilmoitus annettava määräajassa ilmoituksin, että kaudella ei ole ollut myyntiä.

Oikeiden tietojen lähettämisen laiminlyöntiä pidetään yrittäjän luotettavuuskysymyksenä ja siis alkoholilain 22 §:n 1 momentin 1 kohdan tarkoittamana rikkomuksena, jonka nojalla voidaan lupa jopa peruuttaa toistuvissa tapauksissa. Mikäli ravintola ei kehotuksen jälkeen ole toimittanut valvontailmoitusta, lupaviranomainen ryhtyy sanktitoimenpiteisiin.

Tietojen saaminen on koko alan kannalta tärkeää, koska niiden avulla voidaan seurata alan kehitystä sekä ehkäistä harmaata taloutta ja talousrikollisuutta.

Dnro 5148/05.01.08.02/2010

13.8.2010

2. Alkoholijuomien mainonta ravintolassa

2.1 Yleiset periaatteet

Väkevien alkoholijuomien mainonta on sallittua anniskelupaikassa, jos siellä on lupa niiden anniskeluun. Mainonnan tulee olla asiallista ja hillittyä. Anniskelupaikan ulkopuolella (ulkokyltit, ikkunateippaukset, lehti-ilmoitukset, Internet) väkevien alkoholijuomien mainonta on kiellettyä. Tarkemmat säännökset väkevien alkoholijuomien mainonnasta ovat STM:n päätöksessä (841/95) ja STTV:n mainontaohjeesta 1.9.1999 (Dnro 2/02/99) tarkistettu ja päivitetty 6.3.2008 (Dnro 204/41/08).

Mietojen alkoholijuomien (enintään 22 til-%) mainonta on lähtökohtaisesti sallittua. Kielletyksi mainonta muodostuu mm. silloin, kun se kohdistetaan alaikäisiin, tai siinä käytetään hyvän tavan vastaisia tai sopimattomia myyninedistämiskeinoja. Markkinoinnin kokonaisvaikutelma on usein ratkaiseva arvioitaessa, milloin toimintaa on pidettävä lainvastaisena.

Alkoholilain 33 §:n 2 momentissa säädettyjä kiellettyjä mainonnan ja myyninedistämisen muotoja on käsitelty tarkemmin Tuotevalvontakeskuksen mainontaohjeessa (2/02/99).

2.2 Alkoholijuomien hinnoittelu ja hintailmoittelu

Alkoholilaissa alkoholijuomien hinnoittelulle ei ole asetettu ylä- eikä alarajaa. Sosiaali- ja terveysministeriö voi alkoholilain nojalla antaa tarvittaessa määräyksiä alkoholijuomien hinnoitteluperusteista. Näitä määräyksiä ei ole tähän mennessä annettu.

Alkoholilain 33 a §:n mukaan paljousalennuksen antaminen sekä "happy hour" –markkinointi on kiellettyä.

Hinnoittelu

Alkoholilain 33 a §:n 1 momentin mukaan kahta tai useampaa alkoholijuomapakkausta tai -annosta ei saa tarjota paljousalennuksella eli yhteiseen hintaan siten, että erikseen ostettuna samojen hyödykkeiden yksikköhinta on kalliimpi. Anniskelussa pääsääntö on, että alkoholijuomaa saadaan anniskella asiakkaalle kerrallaan vain yksi annos. Tämän vuoksi paljousalennuksen antaminen anniskelussa ei yleensä tule esille.

Kielto myydä paljousalennuksella koskee lain perustelujen mukaan myös sellaisia "kaksi yhden hinnalla" -tarjouksia, joissa alkoholijuomaa tarjotaan samanaikaisesti kahdelle henkilölle tilattuna halvemmalla kuin yksittäin tilattuna. Säännös ei kuitenkaan estä ravintolaa myymästä esimerkiksi yksityistilaisuuteen alkoholia ravintolan listahintaa halvemmalla, kunhan alempi hinnoittelu ei edellytä tietyn alkoholimäärän ostamista.

Säännös ei myöskään koske tilannetta, jossa samaa alkoholijuomaa myydään eri pakkauksissa, esimerkiksi 0,33 litran ja yhden litran pulloissa. Isommassa pakkauksessa alkoholijuoma saa olla litrahinnaltaan halvempi kuin pienemmässä pakkauksessa. Tämä koskee mm. oluen sekä puna- ja valkoviinin hinnoittelua, kun niitä anniskellaan laseittain tai pulloittain.

Dnro 5148/05.01.08.02/2010

13.8.2010

Alkoholijuoma-annoksia mainostettaessa on kerrottava annoksen koko ja hinta. Hintailmoittelu ei saa johtaa kuluttajaa harhaan. Harhaanjohtavaa voi olla miedon alkoholijuoma-annoksen koon ilmoittaminen käyttäen ilmaisuja ”iso” tai ”pieni”, koska ravintolassa voi olla käytössä erilaisia annoskokoja. Ilmoituksessa tulee mainita, kuinka paljon senttilitroina on esimerkiksi ”iso tuoppi” olutta tai ”lasi” punaviiniä.

Alkoholijuoma-annoksen hinta saa olla muuttuva. Hinnoittelun muutospurusteena voi olla esimerkiksi jokin objektiivisesti havaittava tapahtuma. Hinnoitteluperusteet on tällöin kerrottava selkeästi, ja muutoksen tulee koskea kaikkia asiakkaita tasapuolisesti. Sallittua on esimerkiksi oluen hinnan alentaminen 20 sentillä per maali tietyn urheilukilpailun televisioesityksen aikana tai oluen hinnan sitominen ulkoilman lämpötilaan terassilla.

Ravintola voi hinnoitella alkoholijuoman normaalia edullisemmaksi silloin, kun kysymyksessä on selkeästi rajattu ryhmä kuten kanta-asiakkaiksi rekisteröityneet henkilöt. Erityiset kanta-asiakashinnat ovat siten sallittuja. Kanta-asiakasilmoittelussa tulee kuitenkin noudattaa jäljempänä kerrottuja tarjoushinnan ilmoittamista koskevia säännöksiä.

Jos elinkeinonharjoittaja käyttää **bonus- ja muita vastaavia hyvitysjärjestelmiä**, ja alkoholijuomat ovat osa hyvitystä tuottavista tuoteostoista, on noudatettava seuraavia ehtoja:

- Bonus -järjestelmää ei saa rajata koskemaan pelkästään alkoholi-juomia. Järjestelmän tulee kattaa kaikki asiakkaan tietyllä aikavälillä anniskelupaikassa tekemät ostot.
- Hyvityksen tulee olla euromääräinen ja se saa olla enimmillään 5 % tietyllä ajanjaksolla elinkeinonharjoittajan toimipaikoissa tehdyistä ostoista.
- Asiakkaalla tulee olla vapaus valita, mitä tuotteita tai palveluja hän euromääräisellä hyvityksellä anniskelupaikassa lunastaa.
- Bonus -järjestelmää ei saa markkinoida siten, että myös alkoholijuomat kerryttävät hyvitystä.
- Bonus -järjestelmän lainmukaisuuden ja annettujen ohjeiden noudattamisen valvomiseksi luvanhaltijan tulee, jos lupaviranomainen katsoo sen tarpeelliseksi, antaa selvitystä bonus -järjestelmän käyttöä koskevista seikoista.

Hintatietojen ilmoittaminen

Asetus kulutushyödykkeen hinnan ilmoittamisesta markkinoinnissa (hintamerkintäasetus) 1359/1999 edellyttää, että kulutushyödykkeen myyntihinta ja yksikköhinta ilmoitetaan markkinoinnissa selkeällä ja yksiselitteisellä sekä kuluttajan kannalta helposti ymmärrettävällä ja havaittavalla tavalla. Hintamerkintäasetus koskee muun muassa ravintoloita ja siellä myytävien tuotteiden kuten, alkoholijuomien hintojen ilmoittamista.

Anniskelupaikassa tulee olla asiakkaiden helposti nähtävissä tavallisempien tai ko. paikassa eniten myytävien alkoholijuomien hintatietoja annoskokoineen esimerkiksi seinällä, tiskillä tai pöydissä. Lisäksi asiakkaiden saatavana on aina oltava täydellinen alkoholihinnasto. Hintamerkintäasetuksen mukaan hintatietojen tulisi mahdollisuuksien mukaan olla havaittavissa myös liikehuoneiston ulkopuolelta. Anniskelupai-

Dnro 5148/05.01.08.02/2010

13.8.2010

kasta ulospäin näkyvästi saadaan kuitenkin ilmoittaa vain mietojen alkoholijuomien hintatietoja, koska alkoholilain mukaan väkeviä alkoholijuomia saadaan mainostaa ja esitellä vain anniskelupaikan sisätiloissa. Mietojen alkoholijuomien hinnoista voidaan tiedottaa esimerkiksi ulkoständissä, seinään asennetussa ilmoituskaapissa tai ravintolan ikkunassa ja ovesa.

Alkoholijuomien tarjoushinnoista ilmoittaminen

Anniskelupaikasta ulospäin suunnattua mietojen alkoholijuomien hintailmoittelua rajoittavat alkoholilain 33 a §:n säännökset. Niiden mukaan alkoholijuomien tarjoushintojen ilmoittaminen anniskelupaikan ulkopuolella on kiellettyä, jos tarjous on voimassa alle kaksi kuukautta. Ratkaisevaa on hinnan yhtäjaksoinen voimassaoloaika. "Happy hour" -tarjoukset ovat yleensä voimassa joitakin tunteja kerrallaan, minkä vuoksi tällöin ei täyty lain vaatimus kahden kuukauden yhtäjaksoisesta voimassaoloajasta.

Alle kahden kuukauden voimassa olevia alkoholijuomien tarjoushintoja ja happy hour -hintoja ei saa asettaa näkymään anniskelupaikasta ulospäin kuten oveen, ikkunaan tai kadulle eikä niistä saa ilmoitella esim. lehdissä, ravintolan kotisivuilla ja kanta-asiakasviestinnässä. Alkoholialue koskeva tarjoushinta-ilmoittelu on sallittua vain silloin, kun tarjous on yhtäjaksoisesti voimassa vähintään kahden kuukauden ajan. Jos esimerkiksi jäsenkortilla saatava kanta-asiakastarjous tai etukuponkia vastaan saatava tarjous ei ole yhtäjaksoisesti voimassa vähintään kahta kuukautta, siitä ei saa ilmoitella. Jotta ilmoituksessa mainitun alkoholijuoman hinnan voimassaoloajasta ei syntyisi epäselvyyttä, markkinoinnissa on syytä mainita hinnan voimassaoloaika.

Koska alkoholijuomien hinnoittelu sinänsä on vapaata, tarjoushinnat ja happy hour -tarjoukset ovat entiseen tapaan sallittuja, mutta niistä saadaan ilmoitella vain anniskelupaikan sisällä.

2.3 Sopimaton myynninedistäminen

Valvira ja aluehallintovirasto voivat puuttua alkoholilain 33 §:n 2 momentin 7 kohdan nojalla alkoholijuomien mainontaan ja myynninedistämistoimintaan, jos se katsotaan hyvän tavan vastaiseksi tai siinä käytetään kuluttajan kannalta sopimatonta menettelyä.

Kiellettyinä pidetään mm. sellaista ilmoittelua, jossa asiakkaita houkuttelevaan ravintolaan ilmaisen alkoholijuoman avulla tai tehdään tarjouksia, joiden mukaan alkoholijuomia saa sitä edullisemmin, mitä enemmän niitä juo. Mainonnalla ei saa houkuttaa erityisesti ns. heikkoja kuluttajaryhmiä, kuten nuoria tai alkoholin suurkuluttajia.

Esimerkkejä sopimattomasta ja **kielletystä** myynninedistämisestä:

- "Ensimmäinen juoma ilmaiseksi", "Arvomme ilmaisia juomia",
- Ravintolan myymät "paketit", joihin sisältyy oikeus nauttia rajoituksetta alkoholijuomia:
- Esim. "VIP-lipulla alkoholijuomia vapaasti" tai "Tasarahalla niin paljon kuin ehdit juoda",
- "Kaksi juomaa yhden hinnalla",

Dnro 5148/05.01.08.02/2010

13.8.2010

- Kanta-asiakaskortit, olutpassit ym. tositteet, joihin kerätään leimoja : esim. ”Joka kymmenes olut ilmaiseksi”, ”Joka viides juoma puoleen hintaan”,
- Alkoholijuoman ostajalle T-paita, lippis tms. esine, joka ei ole olennaisesti tarpeellinen juoman nauttimisessa,
- Oluenjuontakilpailut ja muut vastaavat tapahtumat, joissa juomana on alkoholijuoma. Kilpailussa käytettävän juoman alkoholipitoisuus saa siis olla enintään 2,8 tilavuusprosenttia.

Luvanhaltija voi kuitenkin tarjota asiakkailleen mietoa alkoholijuomaa maksutta, jos se tapahtuu yllätyksellisesti vieraanvaraisuuseleenä. Esimerkiksi jonkin merkittävän tapahtuman johdosta talo tarjoaa kierroksen mietoa alkoholijuomaa ravintolassa juuri sillä hetkellä oleville asiakkaille.

Vieraanvaraisuustarjoilusta ei saa tiedottaa etukäteen esimerkiksi lehti-ilmoituksilla tai tekstiviesteillä. Ilmaistarjoilun on oltava täysin satunnaista ja tarjottavan juoman määrän on oltava kohtuullinen. Tarjoilua ei saa järjestää säännöllisesti siten, että asiakkaat tietävät ilmaistarjoilun ajankohdan, vaikka siitä ei julkisesti tiedotettaisikaan.

2.4 Arpajaiset ja yleisökilpailut

Anniskelupaikassa ei saa järjestää yleisölle arpajaisia, joiden voittona on alkoholijuomaa. Sopimattomana ja näin ollen kiellettyinä pidetään esimerkiksi ravintolan ilmoitusta, jossa kerrotaan, että ”kello 21:een mennessä sisään tulleiden kesken arvotaan viinipullo.” Pääsylippu tai muu ostokuitti ei voi toimia arvontakuponkina.

Arpajaisiin rinnastetaan myös sellaiset kilpailut, joiden voitto riippuu sattumasta (esimerkiksi bingo).

Jos ravintolassa järjestetään sellaisia kilpailuja, jotka edellyttävät osallistujien tietojen tai taitojen arvostelemista taikka suoritusten mittaamista, palkintona voi muun ohella olla myös kohtuulliseksi katsottava määrä mietoa alkoholijuomaa. Ravintola ei kuitenkaan saa ilmoitella kilpailuista ja alkoholipalkinnoista sillä tavoin, että markkinointia voidaan pitää hyvän tavan vastaisena tai sopimattomana.

Väkeviin alkoholijuomiin liittyviä arvontoja tai kilpailuja ei saa ravintola-asiakkaille järjestää lainkaan, vaikka osallistuminen ei edellyttäisikään mitään ostamista.

2.5. Kylkiäiset ja yhdistetyt tarjoukset

Alkoholijuoman ostajalle ei saa antaa kaupan päälle muuta tuotetta, jolla ei ole ilmeistä asiallista yhteyttä alkoholijuomaan. Esim. drinkki ja sen koristeet liittyvät selkeästi yhteen alkoholin nauttimistapahtumassa.

Sallittua on:

- juomalasin liittäminen kylkiäisenä yhteen miettoon alkoholijuomannokseen. Lasi on olennainen ja tarpeellinen alkoholijuoman nauttimisessa.

Dnro 5148/05.01.08.02/2010

13.8.2010

- aterian ja yhden miedon alkoholijuoma-annoksen tarjoaminen yhteishintaan. Samalla on kerrottava, että valittavana on myös alkoholiton vaihtoehto. Juoma ei ole ”ilmainen”, koska asiakas maksaa siitä yhteishinnan.
- anniskelupaikassa järjestettävän merkittävän ohjelmallisen tilaisuuden tai tapahtuman yhteydessä sisällyttää ravintolan myymän ohjelmalipun hintaan yksi mieto alkoholijuoma-annos mahdollisena tervetuliaisjuomana sekä aterijuomina rajattu kohtuullinen määrä mietoja alkoholijuomia. Tarjolla tulee olla myös alkoholiton vaihtoehto. Väkeviä alkoholijuomia ohjelmalipun hintaan ei saa sisällyttää.
- pääsylipun hintaan sisällyttää yksi annos samalla käyntikerralla tarjottavaa mietoa alkoholijuomaa. Samalla on kerrottava, että valittavana on myös alkoholiton vaihtoehto. Juoma ei ole ”ilmainen”, koska asiakas maksaa siitä pääsylipun hinnassa.

2.6 Kanta-asiakastilaisuudet

Luvanhaltija voi järjestää kanta-asiakkaille satunnaisesti suljettuja ajallisesti tarkoin rajattuja tilaisuuksia, joissa kanta-asiakkaille saadaan tarjoilla maksutta kohtuulliseksi katsottava määrä mietoa alkoholijuomaa. Satunnaisuudella tarkoitetaan tässä 1–2 tilaisuutta vuodessa.

Kanta-asiakkaalta edellytetään olemassa olevaa asiakassuhdetta. Kanta-asiakastilaisuuteen kutsu on lähetettävä etukäteen ja sen tulee olla henkilökohtainen. Kanta-asiakkaana ei pidetä henkilöä, joka on saapunut ravintolaan paikalle ja rekisteröity vasta tällöin ravintolan kanta-asiakkaaksi saadakseen ilmaistarjoilua.

Tilaisuudessa saadaan tarjoilla kanta-asiakkaille maksutta vain mietoa alkoholijuomaa. Väkevän alkoholijuoman mainonta ja myynninedistäminen on laissa kiellettyä. Tämän vuoksi luvanhaltija ei saa tarjoilla kanta-asiakkaille (=kuluttajia) ilmaiseksi väkevää alkoholijuomaa.

Tilaisuutta koskevassa kutsukortissa ei saa käyttää ilmaisuja, joista voi saada vaikutelman, että tilaisuudessa tarjotaan myös väkeviä alkoholijuomia. Jos käytetään ilmaisuja drinkki tai cocktail, kutsukortissa tulee selkeästi tuoda esiin, että kyseessä on mieto alkoholijuoma, esimerkiksi cocktail, joka on valmistettu yksinomaan miedoista alkoholijuomista.

Tarjottavan alkoholimäärän tulee olla kohtuullista. Kohtuullisuus tarkoittaa mm. sitä, että tarjottava alkoholimäärä ei normaalitilanteessa johda asiakkaan päihtymykseen. Kohtuullisena määränä voidaan lähtökohtaisesti pitää noin kolmea ravintola-annosta.

Suljetut kanta-asiakastilaisuudet tulee kutsussa rajata tarkoin ajallisesti, esimerkiksi tilaisuus on 6.6.2008 klo 19.00–22.00. Tänä aikana ravintola/ravintolaosasto tulee olla suljettu muulta yleisöltä. Tilaisuuden päätyttyä ravintola voi jatkaa normaalisti toimintaansa myös muulle yleisölle avoimena ravintolana. Kanta-asiakkaat voivat myös jatkaa iltaansa ravintolassa.

Dnro 5148/05.01.08.02/2010

13.8.2010

2.7 Tuote-esittelyt

Anniskeluluvan mukaisella anniskelualueella saadaan esimerkiksi messutapahtumassa esitellä alkoholijuomia. Yleisölle avoimessa messutilaisuudessa ei esiteltäviä alkoholijuomia saa tarjoilla tai maistattaa ilmaiseksi. Alkoholijuomien esittelyyn liittyvä juomien maistelu ja nauttiminen tulee toteuttaa anniskelua ja mainontaa koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti.

Alkoholialan näytteilleasettajien tulee sopia anniskeluluvan haltijan kanssa esiteltävien alkoholijuomien toimittamisesta anniskeltavaksi messuille sekä esittelyyn liittyvistä muista käytännön järjestelyistä. Rikoslain 50a luvun 1 §:n ja 2 §:n mukaan anniskelupaikassa saadaan anniskella ja nauttia vain sinne laillisesti toimitettua alkoholijuomaa.

Anniskeluun alkoholijuomat voidaan hankkia alkoholiyhtiöstä, luvan saaneelta alkoholijuomien valmistajalta tai tukkumyyjältä. Tehtyään ilmoituksen Valviralle luvanhaltija voi myös tuoda maahan alkoholijuomat anniskelua varten. Myös tuote-esittelytarkoituksessa alkoholijuomat tulee hankkia anniskelupaikkaan edellä kerrotulla tavalla ja toimitukset kirjata anniskelupaikan lupanumerolle.

2.8 Väkevien alkoholijuomien mainonta

Ravintolan ulkopuolella väkevien alkoholijuomien mainonta ja epäsuora mainonta on kielletty. Yleisölle voidaan kuitenkin ilmoittaa ravintolan anniskeluoikeuksien laajuus. esim.

"A-oikeudet" tai "täydet anniskeluoikeudet".

Väkeviä alkoholijuomia ei saa mainostaa lehti-ilmoituksissa, tv-mainoksissa, ikkunateippauksissa, ulkokylteissä, Internetissä ym.

Kiellettyä on mm. ravintolan mainonta, jossa esiintyy

- väkevän alkoholijuoman tuotenimi (esim. Finlandia Vodka, Koskenkorva Vargtass) tai lajinimi (esim. "irlantilaisviskit", "kahvi ja konjakkii"). Väkeviin ei saa viitata myöskään kiertotietä, esim. "013-festari", "piip-juoma";
- kuvia väkevien alkoholijuomien pulloista tai etiketeistä;
- väkevien alkoholijuomien vakiintuneita tunnuskuvia (esim. Koskenkorva-pullon etiketissä oleva peltoaukeama);
- koko juomavalikoima (myös väkevät), esim. "kaikki juomat kymppillä".

Väkevien alkoholijuomien mainonta on sallittua ravintolan sisätiloissa. Juoma-annoksia mainostettaessa on kerrottava annoksen koko ja hinta sekä juomasekoituksen sisältämän alkoholijuoman määrä.

Väkeviä ei kuitenkaan saa mainostaa

- tuotteissa, jotka on tarkoitettu asiakkaiden mukaan otettaviksi (postikortit, mainos-lehtiset, mukaan myytävät tulitikut jne);
- järjestämällä väkeviin alkoholijuomiin liittyviä arpajaisia tai kilpailuja;
- antamalla palkinnoksi tai arpajaisvoitoksi tuotteita, joissa on väkevien alkoholijuomien tunnuksia (esim. T-paitoja);

Dnro 5148/05.01.08.02/2010

13.8.2010

- tarjoamalla väkevästä alkoholijuomista maistiaisia.

Väkevien alkoholijuomien tunnuksia voi olla henkilökunnan asusteissa. Työvaatteiden on pysyttävä työvaatteina: ravintolan on huolehdittava siitä, etteivät väkevän alkoholijuoman tunnuksin varustetut työasut kulkeudu anniskelupaikan ulkopuolelle.

Väkevästä alkoholijuomista valmistettujen drinkkien tai cocktailien mainonta merkitsee väkevien alkoholijuomien myynninedistämistä, mikä on kielletty ravintolan ulkopuolella. Kielto koskee kaikkien väkevästä alkoholijuomista valmistettujen juomasekoitusten mainontaa, oli niiden nimessä mainittu väkevän alkoholijuoman tunnus (esim. kossuvissy, jallukola) tai ei (esim. Caipiroska, Irish Coffee).

Drinkkilistaakaan ei saa mainostaa, jos siihen sisältyy myös väkevästä alkoholijuomista valmistettuja juomasekoituksia. Sallittua on ainoastaan sellaisten drinkkien mainonta, jotka on kokonaan valmistettu alle 22-prosenttisista alkoholijuomista. Valmiiksi sekoitettuja mietoja pullotteita saa mainostaa, jos niiden nimeen ei sisälly väkevän alkoholijuoman tuotenimeä. Tukusta ostettua valmista Long Drinkiä saa siksi mainostaa, mutta "talon lonkeroa" ei, koska se valmistetaan paikan päällä väkevästä alkoholijuomasta, ja sen mainonta edistää ravintolan väkevien myyntiä.

Nimitykset "snapsi" ja "salmari" tai "salkkari" herättävät mielikuvan väkevästä alkoholijuomista. Jos näillä nimillä mainostetaan mietoista alkoholijuomista valmistettuja juomia, asia on kerrottava selkeästi, esim. "tervasnapsi 21 %", "mieto salmari", "Pink Cat salmari 21 %".

2.9 Tupakan mainonta

Tupakan, tupakkatuotteiden, tupakkajäljitelmien ja tupakointivälineiden mainonta, epäsuora mainonta ja muu myynninedistäminen on kielletty (laki toimenpiteistä tupakoinnin vähentämiseksi 8 §, jäljempänä tupakkalaki). Kielto koskee myös ravintolatiloja.

Ravintolatoiminnassa tulee noudattaa myös muita tupakkalain säännöksiä soveltuvien osin. Tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden myyntiä ja mainontaa valvovat kunnat sekä Valvira.

Dnro 5148/05.01.08.02/2010

13.8.2010

3. Valvonta ja sanktiot

3.1 Omavalvonta

Anniskelupaikan omavalvonnalla on rikkomusten ehkäisyssä keskeinen merkitys. Alkoholilaissa ei toistaiseksi ole säännöksiä, jotka velvoittavat luvanhaltijan tekemään anniskelun valvontaa ja järjestyksenpitoa koskevan omavalvontasuunnitelman. Tällainen suunnitelma, joka sisältää toimintaohjeet henkilökunnalle erilaisten rikkomusten ja häiriötilanteiden varalta, palvelee kuitenkin niin luvanhaltijan kuin henkilökunnankin etua. Suunnitelmassa tulisi kiinnittää erityistä huomiota vakavien rikkomusten ehkäisyyn, kuten alaikäisiä ja päihtyneitä asiakkaita koskevien säännösten tarkkaan noudattamiseen. Henkilökunnan tulisi vastaavan hoitajan johdolla säännöllisin väliajoin tarkastella valvonnan toteutumista omavalvontasuunnitelman pohjalta. Mikäli tarvetta ilmenee, suunnitelmaa tulee kehittää toiminnan ja valvonnan edelleen parantamiseksi. Tarkastuskäynneillä seurataan omavalvonnan toimivuutta. Aluehallintovirasto kirjaa alkoholielikeinorekisteriin, onko anniskelupaikassa käytössä omavalvontasuunnitelma vai ei.

Selvästi päihtyneet asiakkaat on poistettava anniskelupaikasta. Myös asiakas, joka käyttäytyy häiritsevästi, tulee poistaa anniskelupaikasta (AlkoL 23 § 1 mom.). Luvanhaltijan ja henkilökunnan velvollisuutena on ensi sijassa huolehtia siitä, että anniskelupaikassa on hyvä järjestys. Poliisi on kuitenkin aina kutsuttava selvittämään tilannetta, jos järjestyksen ylläpitäminen tai asiakkaiden turvallisuus sitä edellyttää. Luvanhaltijan tulee toiminnassaan ottaa huomioon myös anniskelupaikan lähiympäristön vaatimukset. Toiminnasta ei saa aiheutua kohtuutonta haittaa ja häiriötä anniskelupaikan läheisyydessä asuville. Anniskelupaikan järjestyksenpitoon liittyvissä kysymyksissä luvanhaltijan on hyvä pitää säännöllistä yhteyttä paikalliseen poliisiin.

Järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi toiminnanharjoittaja voi asettaa liikkeeseen ja sen välittömään läheisyyteen järjestyksenvalvojista annetussa laissa (533/1999) tarkoitettuja järjestyksenvalvoja. Myös poliisi voi määrätä luvanhaltijan asettamaan määrääjäksi tai toistaiseksi liikkeeseen ja sen välittömään läheisyyteen riittävän määrän järjestyksenvalvoja, jos liikkeen toiminnassa on ilmennyt toistuvia järjestyshäiriöitä tai jos siihen järjestyksen ja turvallisuuden säilymiseksi on muutoin liikkeen toimintaan liittyvä erityinen syy (MaraL 5 § 2 mom.). Niin ikään aluehallintovirasto voi, jos valvonta ja järjestyksenpito sitä edellyttää, asettaa anniskelupaikan järjestyksenvalvojaa koskevat ehdot (AlkoL 21 d § ja 22 § 1 mom.).

3.2 Viranomaisvalvonta

Aluehallintovirastot valvovat alueellaan alkoholijuomien vähittäismyyntiä ja anniskelua sekä alkoholijuomien mainontaa ja myynninedistämistä (AlkoL 42 §). Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolla (Valvira) on oikeus valvontaan koko maassa (AlkoL 41 §). Valvontakäynnit anniskelupaikoihin tehdään suunnitelmallisesti ja usein yhdessä poliisin sekä muiden viranomaisten kanssa. Erityisesti yhteistyötä on tehostettu vero-, ulosotto-,

Dnro 5148/05.01.08.02/2010

13.8.2010

tulli-, poliisi- ja työsuojeluviranomaisten kanssa harmaan talouden ja talousrikollisuuden ehkäisemiseksi ravintola-alalla.

Valviran tehtäviin kuuluvat aluehallintovirastojen alkoholilupahallinnon ja valvonnan ohjaus, alkoholihallinnon tieto- ja viestintäpalveluiden tuottaminen sekä alkoholijuomien vähittäismyynnin ja anniskelun sekä mainonnan ja myynninedistämisen valvonta koko maassa. Valviran ohjauksen tarkoituksena on turvata lain yhdenmukainen soveltaminen koko maassa (Valtioneuvoston asetus 1140/2004 1 a §).

Valviralla ja aluehallintovirastoilla on valvontaa varten oikeus päästä tarkastamaan anniskelupaikan tiloja ja toimintaa sekä valvonnassa tarvittavia asiakirjoja ja saada valvonnan kannalta tarpeelliset ilmoitukset, tiedot ja asiakirjat. Valviralla ja aluehallintovirastoilla on myös oikeus ottaa ja saada korvauksetta valvontaa varten tarvittavat näytteet (AlkoL 44 §).

Valvontakäynnillä tarkastaja pyrkii toimimaan siten, etteivät asiakkaat ja normaali ravintolatyöskentely häiriintyisi. Tarkastaja esittäytyy vastaavalle hoitajalle näyttämällä hänelle virkakorttinsa. Vastaavan hoitajan ja henkilökunnan tulee toimia tarkastajan kanssa hyvässä yhteistyöhengessä. Ei ole esimerkiksi tarkoituksen mukaista ilmoittaa asiakkaille, että paikalla on tarkastaja. Tämä voi aiheuttaa turhaa hämminkiä.

Tarkastaja keskustelee vastaavan hoitajan kanssa anniskelupaikassa mahdollisesti havaitsemistaan rikkomuksista ja epäkohdista. Valvontakäynnistä tehdään tarkastuspöytäkirja, josta jäljennös annetaan luvanhaltijalle tai vastaavalle hoitajalle. Pöytäkirja voi sisältää selvityspyynnön luvanhaltijalle, jos anniskelupaikassa on todettu rikkomuksia ja epäkohtia.

Poliisin rooli anniskelun valvonnassa on keskeinen. Poliisi valvoo yleistä järjestystä anniskelupaikoissa (AlkoL 46 §). Jos järjestyksen ylläpitäminen anniskelupaikassa niin vaatii, poliisi voi keskeyttää anniskelun siellä tilapäisesti enintään vuorokauden ajaksi. Poliisi ilmoittaa keskeytyksestä aluehallintovirastolle mahdollisia jatkotoimenpiteitä varten (AlkoL 22 § 2 mom.).

Poliisilla on käytössä sähköinen tarkastusilmoitus, jolla anniskelupaikoissa havaitut rikkomukset ja epäkohdat voidaan saattaa välittömästi aluehallintoviraston tietoon mahdollisia alkoholilain mukaisia jatkotoimenpiteitä varten. Poliisi voi antaa anniskelupaikassa työskentelevälle henkilölle, esimerkiksi tarjoilijalle, sakkorangaistuksen, jos tämän on havaittu rikkoneen anniskelusäännöksiä (AlkoL 50 a §)

3.3 Sanktiot anniskelusäännösten rikkomisesta

Aluehallintovirasto voi antaa luvanhaltijalle huomautuksen, kirjallisen varoituksen tai asettaa valvonnan kannalta tarpeellisia ehtoja tai korvauksetta rajoittaa myöntämäänsä lupaa supistamalla anniskeluaikaa, anniskelu- aluetta tai anniskeltavien alkoholijuomien lajeja taikka korvauksetta peruuttaa anniskeluluvan joko määräajaksi tai pysyvästi, jos:

- 1) elinkeinotoiminnassa on rikottu alkoholilakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä, määräyksiä tai rajoituksia;

Dnro 5148/05.01.08.02/2010

13.8.2010

- 2) luvan saajan katsotaan menettäneen luvan saamisen edellytykset tai luotettavuutensa; tai
- 3) anniskelupaikassa on ilmennyt järjestyshäiriöitä tai muita väärinkäytöksiä (AlkoL 22 § 1 mom.).

Valvira ja aluehallintovirasto seuraavat, että luvanhaltijalla on jatkuvasti alkoholilain 21 a §:ssä säädetty anniskeluun vaadittava luotettavuus samoin kuin anniskeluun tarvittavat taloudelliset ja ammatilliset edellytykset, ja että hän noudattaa toiminnassa alkoholilain säännöksiä.

Valvontaa suoritetaan merkittävästi harmaan talouden ja talousrikollisuuden ehkäisemiseksi ravintola-alalla. Lupien pysyvät peruutukset aiheutuvat pääsääntöisesti luvanhaltijan verojen ja muiden julkisten maksujen laiminlyönnistä sekä muista näihin seikkoihin liittyvistä laiminlyönneistä ja alkoholilain vaatimien luotettavuus edellytysten menettämisestä.

Yksittäisistä ja vähäisiksi katsottavista anniskelurikkomuksista on seuraamus yleensä huomautus tai varoitus. Toistuvat ja vakavat rikkomukset voivat johtaa luvan pysyvään tai määräaikaiseen peruuttamiseen. Alle 18-vuotiaalle anniskelu ja anniskelu selvästi päihtyneelle ovat vakavia rikkomuksia. Alaikäisille anniskelussa on vakiintunut ankara sanktiolinja. Seuraamuskäytäntöä on tiukennettu myös päihtyneille anniskelussa. Omavallonnalla tuleekin varmistaa se, että anniskelua alaikäisille ja selvästi päihtyneille ei pääsisi tapahtumaan. Järjestyshäiriöt ja anniskelurikkomukset, erityisesti päihtyneille anniskelu, voivat johtaa myös jatkoaikaluvan peruuttamiseen.

Ennen seuraamuksen määräämistä luvanhaltijaa kuullaan hallintolain mukaisella kirjallisella selvityspyynnöllä (hallintolaki 34 §). Jos luvanhaltija ei anna selvitystä asetettuun määräaikaan mennessä, asia voidaan ratkaista alkoholilain 22 §:n nojalla.

3.4 Sanktiot alkoholilain mainontasäännösten rikkomisesta

Jos alkoholijuomaa mainostetaan tai harjoitetaan muuta alkoholilain 33 §:n vastaista markkinointi- tai myyninedistämistoimintaa, Valvira tai aluehallintovirasto voi kieltää tämän toimen tilaajaa tai toimeenpanijaa sekä näiden palveluksessa olevaa jatkamasta tai toistamasta säännösten vastaista toimintaa (AlkoL 49 § 1 mom.).

Valvira ja aluehallintovirasto voi tehostaa tämän lain säännösten perusteella antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että asetettun määräajan jälkeen tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella (AlkoL 50 § 2 mom.). Valvira ja aluehallintovirasto voi myös asettaa antamansa ohjeen tehosteeksi uhkasakon tai teettämishuonon, jos korjausta ei ole tapahtunut ohjeessa asetetussa määräajassa (AlkoL 48 § 2 mom.).

Anniskelupaikassa tapahtuneet mainontarikkomukset voivat myös johtaa anniskelulupaan kohdistuviin alkoholilain 22 §:n mukaisiin seuraamuksiin.

Dnro 5148/05.01.08.02/2010

13.8.2010

4. Anniskeluluvan myöntäminen

Anniskelulupa voidaan myöntää luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle.

Anniskelulupa myönnetään toistaiseksi voimassa olevana, määräaikaisena tai tilapäisenä.

Anniskelulupa on elinkeinonharjoittaja- ja anniskelupaikkakohtainen. Elinkeinoharjoittaja, jolle on jo myönnetty anniskelulupa johonkin paikkaan, ei voi aloittaa alkoholijuomien anniskelua uudessa liikepaikassa ennen kuin hän on saanut siihen anniskeluluvan. Jos anniskeluluvan saanut elinkeinonharjoittaja luovuttaa anniskelupaikan toiselle, joka jatkaa siinä liiketoimintaa, ei uusi elinkeinonharjoittaja saa anniskella alkoholijuomia kyseessä olevassa anniskelupaikassa ennen kuin lupaviranomainen on hakemuksesta myöntänyt hänelle anniskeluluvan. Jos luvanhaltija haluaa siirtää toiminnan uuteen liikehuoneistoon, on siihen haettava uusi anniskelulupa.

Rikoslain 50 a luvussa ovat säännökset alkoholijuomien luvattomasta myynnistä. Se, joka luvattomasti myy tai muutoin korvausta vastaan välittää, kaupaksi tarjoaa tai kaupan pitää alkoholijuomaa, voidaan tuomita alkoholipitoisen aineen välittämisestä sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi. Rikoksen tuottama taloudellinen hyöty on tuomittava menetetyksi niin kuin rikoslaissa on säädetty.

4.1 Määräaikainen anniskelulupa

Anniskelulupa myönnetään määräaikaisena enintään yhden vuoden ajaksi.

Määräaikainen anniskelulupa voidaan myöntää, jos luvanhaltijan anniskelutoimintaan tarvittavia edellytyksiä on erityinen syy seurata. Peruste määräaikaisen luvan myöntämiseen ja seurantaan voi olla esimerkiksi luvanhaltijan verovelka, jota hän lyhentää maksusuunnitelman mukaisesti. Määräaikaisen luvan myöntäminen voi olla perusteltua myös luvanhaltijan luotettavuuden seuraamiseksi. Syynä tähän voi olla esimerkiksi se, että luvanhaltija on aikaisemmin syyllistynyt rikoksiin, tai hänellä epäillään perustellusti olevan ongelmia alkoholinkäytössä.

Jos samassa paikassa aikaisemmin harjoitetusta anniskelutoiminnasta on aiheutunut häiriöitä ja haittaa ympäristölle tai yleiselle järjestykselle, voidaan anniskelulupa myöntää toiminnan seuraamiseksi määräaikaisena.

Anniskeluluvan myöntäminen määräajaksi tulee kysymykseen myös silloin, kun anniskelupaikan toiminta on luonteeltaan määräaikaista. Näin on esimerkiksi silloin, kun anniskelupaikan tilat on vuokrattu elinkeinonharjoittajalle määräajaksi.

4.2 Tilapäinen anniskelulupa

Tilapäinen anniskelulupa voidaan myöntää sellaisen tilaisuuden ajaksi, jonka kesto on selvästi etukäteen määritelty. Lupa myönnetään tilaisuuksiin ja tapahtumiin enintään yhden kuukauden ajaksi.

Dnro 5148/05.01.08.02/2010

13.8.2010

Tilapäisen anniskeluluvan myöntämisen edellytykset ovat muun muassa hakijan, vastaavan hoitajan ja tämän sijaisten sekä anniskelupaikan sijainnin osalta samat kuin toistaiseksi tai määräajaksi myönnettävissä luvissa.

Lupahakemusta käsiteltäessä arvioidaan tilaisuuden luonne, paikan sopivuus ja anniskelujärjestelyt. Lupa voidaan alkoholilain 21 d §:n nojalla jättää myöntämättä tai lupaa rajoittaa silloin, kun anniskelulupaa haetaan urheilutapahtumaan tai tilaisuuteen, joka on luonteeltaan perhetapahtuma, tai johon muuten osallistuu runsaasti lapsia ja nuoria. Tilapäisiä lupia myönnettäessä kiinnitetään erityistä huomiota tilaisuuden luonteeseen ja laajuuteen sekä anniskelujärjestelyihin ja hakijan edellytyksiin hoitaa anniskelun valvonta ja järjestyksenpito tilaisuudessa tehokkaasti. Tilapäinen anniskelupaikka on rajattava selvästi ja yksiselitteisesti. Anniskelualue on rajattava ja valvonta järjestettävä niin, ettei anniskeltua alkoholijuomaa voida kuljettaa pois anniskelualueelta. Anniskelualueen rajauksesta ja henkilökunnasta on esitettävä lupaviranomaiselle suunnitelma hakemuksen yhteydessä.

Lupaviranomainen voi rajoittaa asiakaspaikkojen määrän sellaiseksi, ettei hallitsemattomia tilanteita pääse syntymään.

Hakijan on osoitettava, että tilapäiselle anniskelualueelle on järjestetty riittävästi saniteettitiloja. Hakijan on pääsääntöisesti järjestettävä omat saniteettitilansa eikä hänen hyväkseen lueta yleisötilaisuuden yleisiä saniteettitiloja.

Tilapäiseen anniskelupaikkaan alkoholijuomat on aina ostettava tilapäisen anniskeluluvan numerolla, vaikka luvanhaltijalla olisi paikkakunnalla ravintola, jossa on toistaiseksi voimassaoleva anniskelulupa.

Kun tilapäisen anniskeluluvan mukainen toiminta on päättynyt, on tilaisuuden ravitsemismyynnistä toimitettava aluehallintovirastolle raportti neljännesvuosi-ilmoituslomakkeella kymmenen päivän kuluessa tilaisuuden jälkeen. Tilaisuuden jälkeen varastoon jääneet alkoholijuomat voidaan siirtää toiseen anniskelupaikkaan tai palauttaa tukkumyyjälle (katso luku 1.4).

4.3 Anniskeluluvan hakeminen

Ennen anniskelun aloittamista on haettava ja saatava anniskelulupa siihen huoneistoon tai paikkaan, jossa anniskelutoimintaa on tarkoitus harjoittaa.

Anniskeluluvan myöntää kirjallisesta hakemuksesta anniskelupaikan sijaintikunnan aluehallintovirasto. Liikennevälineessä tapahtuvaan anniskeluun luvan myöntää luvanhakijan kotipaikan aluehallintovirasto, tai jos luvanhakijalla ei ole Suomessa kotipaikkaa, Etelä-Suomen aluehallintovirasto (AlkoA 20 §).

Hakemus on syytä panna vireille riittävän aikaisin ennen ravintolan avaamista tai omistajanvaihdosta, sillä anniskelu ilman lupaa tai edelliselle yrittäjälle myönnetyllä luvalla on lain vastaista. Ravintolan tulee pääsääntöisesti olla valmis ja ilmoitetut muutokset suoritettu ennen kuin lupaviranomainen voi hyväksyä anniskelupaikan. Anniskelulupa myönnetään vasta,

Dnro 5148/05.01.08.02/2010

13.8.2010

kun hakijan ja anniskelupaikan on todettu täyttävän luvan saamisen edellytykset.

Lupaa haetaan erityisellä lomakkeella, jonka saa aluehallintovirastosta tai www.suomi.fi Lomakkeesta selviää hakemukseen liitettävät asiakirjat. Kaikkien hakijoiden tulee lupahakemuksessaan ilmoittaa Y-tunnus. Täytetty lomake liitteineen palautetaan aluehallintovirastolle, joka pyytää asiassa lausunnon mm. poliisilta.

Hakemuksessa on mainittava:

- 1) hakijan nimi, yritys- ja yhteisötunnus taikka henkilötunnus tai syntymäaika ja yhteystiedot;
- 2) oikeushenkilön hallintoelimiin kuuluvien henkilöiden, toimitusjohtajan, avoimen yhtiön yhtiömiesten ja kommandiittiyhtiön vastuunalaisten yhtiömiesten nimet ja yhteystiedot sekä henkilötunnukset tai syntymäajat;
- 3) vastaavaksi hoitajaksi ja tämän sijaisiksi ehdotettujen henkilöiden nimi, henkilö-tunnus tai syntymäaika ja yhteystiedot; sekä
- 4) anniskelupaikan anniskeluajat, sijainti ja yhteystiedot.

Hakemukseen on liitettävä:

- 1) oikeushenkilön yhtiöjärjestys, yhtiösopimus tai säännöt sekä viimeksi vahvistettu tuloslaskelma ja tase;
- 2) vastaavan hoitajan ja tämän sijaisten suostumus tehtävään ja heidän ammattitaitonsa osoittavat asiakirjat;
- 3) henkilökunnan määrää ja tehtäviä koskeva suunnitelma;
- 4) anniskelualueen rajaamista koskeva suunnitelma piirustuksineen; sekä
- 5) lupaviranomaisen tarpeelliseksi katsomat muut luvan myöntämisen edellytyksiä koskevat selvitykset hakijan taloudellisesta tilanteesta, organisaatiosta, henkilökunnasta, vastaavista hoitajista, asiakaspaikamäärästä sekä anniskelupaikasta ja – alueesta.

Lupaviranomainen voi tarvittaessa vaatia luvan myöntämisen edellytyksiä, luvan rajoittamista taikka valvonnan ja järjestyksenpidon kannalta tarpeellisten ehtojen asettamista koskevia lisäselvityksiä (AlkoA 21 §).

4.4 Perusteilla olevat yhtiöt ja muut yhteisöt

Perusteilla olevan osakeyhtiön, osuuskunnan tai yhdistyksen nimiin ei anniskelulupaa voida myöntää, koska nämä ovat oikeuskelpoisia vasta rekisteröinnin jälkeen. Mikäli lupaa tällaisessa tapauksessa haetaan ja se myönnetään yksityishenkilön nimiin, tulee lupa-asia rekisteröinnin tapahduttua saattaa lupaviranomaisen käsiteltäväksi, jos liiketoimintaa harjoitetaan yhteisön lukuun. Perustettu avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö voivat hakea lupaa omiin nimiinsä sen jälkeen, kun yhtiötä koskeva perusilmoitus on jätetty rekisteriviranomaiselle.

4.5 Käymisteitse valmistettujen enintään 4,7 tilavuusprosenttisten alkoholijuomien anniskelulupa

Lupa oikeuttaa anniskelemaan käytännössä enintään 4,7 tilavuusprosenttista keskiolutta, siideriä, käymisteitse valmistettuja long drinkkejä ja kevytviinejä. Valmiiksi sekoitettujen mietojen juomasekoitusten anniskelu ei

Dnro 5148/05.01.08.02/2010

13.8.2010

ole sallittua, jos niiden valmistuksessa on käytetty muita kuin käymisteitse valmistettuja enintään 4,7 tilavuusprosenttisia alkoholijuomia.

4.6 Yli 4,7 tilavuusprosenttisten alkoholijuomien anniskelulupa

Kaikkien alkoholijuomien anniskelulupa ns. A-lupa oikeuttaa anniskelemaan kaikkia mietoja ja väkeviä alkoholijuomia.

Anniskelulupa voidaan myöntää myös B-lupana, jolloin saadaan anniskella enintään 22 tilavuusprosenttisia mietoja alkoholijuomia.

4.7 Anniskeluluvan myöntämisperusteet

Alkoholilaki asettaa anniskeluluvan myöntämiselle seuraavat edellytykset, jotka koskevat myös omistajanvaihdoksia (AlkoL 21 a - d §):

- **luvanhakijalla on oltava anniskeluun vaadittava luotettavuus sekä tarvittavat taloudelliset ja ammatilliset edellytykset;**
- **anniskelupaikan tulee soveltua ravitsemisliikekäyttöön. Anniskelupaikan tiloineen tulee täyttää ne vaatimukset, jotka niiden käytölle ravitsemisliiketarkoitukseen on lainsäädännössä asetettu.**

Anniskelupaikan tilojen hyväksymiseen ja käyttämiseen liittyviä säännöksiä on erityisesti elintarvikelaissa ja rakentamista sekä palo- ja pelastustointia koskevassa lainsäädännössä. Ravitsemisliikkeen harjoittajan on haettava elintarvikehuoneiston hyväksymistä kunnan elintarvikevalvontaviranomaiselta ennen toiminnan aloittamista tai toiminnan olennaista muuttamista. Valvontaviranomainen tekee elintarvikehuoneiston hyväksymisestä päätöksen (ElintarvikeL 14 ja 15 §).

Luvanhakijan tulee liittää lupahakemukseen selvitys elintarvikehuoneiston hyväksymisestä.

- **anniskelupaikan tulee olla yksinomaan hakijan tosiasiallisessa hallinnassa ja viranomaisten valvottavissa;**

Maininta hakijan yksinomaisesta hallinnasta tarkoittaa, että anniskelupaikassa ei voi luvanhaltijan lisäksi toimia omaan lukuunsa muita liikkeenharjoittajia. Toimintoja ei voida jakaa esimerkiksi siten, että anniskeluluvan haltija myy anniskelupaikassa alkoholijuomat ja joku toinen yrittäjä omaan lukuunsa ruuan. Tämä kielto selkeyttää anniskelupaikan valvontaa ja vastuusuhteita. Edellä sanottu ei estä luvanhaltijaa ostamasta toiselta yrittäjältä ruuan valmistuspalveluja tai valmistusta ruokaa, kunhan ruoka anniskelupaikassa myydään edelleen asiakkaille luvanhaltijan toimesta ja lukuun.

- **anniskelupaikassa tulee toiminnan laajuus ja laatu huomioon ottaen olla riittävästi henkilökuntaa tehokkaan valvonnan ja järjestyksenpidon toteuttamiseksi;**

Lupaviranomaisella on mahdollisuus vaikuttaa anniskelupaikan henkilökunnan määrään tapauksissa, joissa lupaviranomainen huomioon ottaen anniskelupaikan laajuuden ja laadun sekä tehokkaan valvonnan vaatimukset katsoo, että hakijan esittämällä henkilökuntajärjestelyillä tehokas valvonta ja järjestyksenpito ei voi toteutua. Henkilökunnan riittävyyden ar-

Dnro 5148/05.01.08.02/2010

13.8.2010

viointi voi tulla esille myös rikkomustapausten yhteydessä. Lupaviranomainen voi alkoholilain 22 §:n nojalla asettaa sanktiopäätöksessä anniskelulupa-an esimerkiksi ehdon järjestyksenvalvojan palkkaamisesta, jos se toteaa henkilökunnan anniskelupaikassa riittämättömäksi.

- **anniskelulupa voidaan jättää myöntämättä tai lupaa voidaan rajoittaa, jos**
  - **anniskelulupaa haetaan pääosin lapsille tai nuorille tarkoitettujen tai heidän käyttämiensä tilojen yhteyteen tai välittömään läheisyyteen tai paikkaan, jossa elinkeinotoiminnan on katsottava kohdistuvan pääosin lapsiin ja nuoriin,**
  - **anniskelulupaa haetaan työnantajan työntekijöille järjestämään lounasruokailuun,**
  - **anniskelulupaa haetaan urheilutapahtumaan tai tilaisuuteen, joka on luonteeltaan perhetapahtuma tai johon muuten osallistuu runsaasti lapsia ja nuoria; tai**
  - **anniskelupaikan sijainti on sellainen, että lupaviranomaisella on saatujen selvitysten ja lausuntojen perusteella syytä epäillä, että anniskelutoiminnasta aiheutuu asuinympäristölle, yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle tai yhdyskunnan palveluille ja toiminnoille häiriöitä tai muita kielteisiä seurauksia.**

Lupaviranomainen valvoo säännösten noudattamista myös lupien voimassaoloaikana. Luvan myöntämistä koskevat säännökset koskevat siten myös aikaisemmin myönnettyjä lupia, joihin voidaan puuttua tarvittaessa alkoholilain 22 §:n 1 momentin nojalla.

4.8 Hakijaa koskevat vaatimukset

Anniskelulupa myönnetään täysi-ikäiselle hakijalle, joka ei ole konkurssissa, ja jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu ja, jolla on alkoholijuomien anniskeluun vaadittava luotettavuus samoin kuin tarvittavat taloudelliset ja ammatilliset edellytykset.

Vaadittava luotettavuus tai taloudelliset edellytykset puuttuvat, jos

- 1) hakija käyttää väärin päihdyttäviä aineita,
- 2) hakija on ulosmittauksen tai muun selvityksen mukaan kykenemätön vastaamaan veloistaan,
- 3) hakija on viimeksi kuluneiden viiden vuoden aikana ammattiaan harjoittaessaan tai muutoin syyllistynyt rikokseen, josta voi seurata vankeutta,
- 4) hakijalta tai yhteisöltä, jossa hakija on käyttänyt määräämisvaltaa, on viimeksi kuluneiden viiden vuoden aikana peruutettu pysyvästi anniskelulupa,
- 5) hakija on toistuvasti tai huomattavassa määrin laiminlyönyt verojen tai muiden julkisten maksujen suorittamisen, tai
- 6) hakija on käyttänyt määräämisvaltaa yhteisössä, joka on viimeksi kuluneiden viiden vuoden aikana asetettu konkurssiin tai jonka konkurssi mainittuna aikana on rauennut varojen puutteessa, ja hakijan edellä mainittu tai siihen välittömästi verrattavissa oleva aikaisempi toiminta osoittaa hänet ilmeisen sopimattomaksi harjoittamaan anniskelutoimintaa.

Dnro 5148/05.01.08.02/2010

13.8.2010

Ammatilliset edellytykset puuttuvat hakijalta, joka ei ole ilmoittanut anniskelupaikkaan 21 b §:ssä säädetty edellytykset täyttävää vastaavaa hoitajaa ja tämän sijaisia (katso luku 1.8). Vastaavan hoitajan sijaisten määrä tulee olla riittävä kattamaan koko anniskelupaikan aukioloajan.

Mitä edellä säädetään hakijasta, koskee myös sitä, joka omistuksen, sopimuksen tai muun järjestelyn perusteella käyttää määräämisvaltaa hakijan puolesta (AlkoL 21 a §).

Lupaviranomainen voi tarvittaessa vaatia luvan myöntämisen edellytyksiä, luvan rajoittamista taikka valvonnan ja järjestyksenpidon kannalta tarpeellisten ehtojen asettamista koskevia lisäselvityksiä (AlkoA 21 § 2 mom.).

4.9 Hakemuksen peruuttaminen

Jos aluehallintovirastolle toimitettu hakemus perutetaan ennen kuin asia on käsitelty loppuun, käsittelymaksu on puolet siitä maksusta, joka hakijalta olisi muutoin peritty.

4.10 Muutokset yhtiön omistus- ja hallintasuhteissa

Jos anniskeluluvan saaneen yhtiön tai muun yhteisön omistussuhteissa tapahtuu oleellisia muutoksia tai, jos määräysvalta niissä huomattavassa määrin muuttuu, muutoksesta on lupaehtojen mukaisesti ilmoitettava viimeistään kahdessa viikossa anniskeluluvan myöntäneelle viranomaiselle.

4.11 Nimenmuutokset

Mikäli luvanhaltijan nimessä tai liikepaikan nimessä tapahtuu muutoksia, nämä on aina ilmoitettava lupaviranomaiselle tiedoksi. Lupaviranomainen vie tiedot luparekisteriin, jonka oikeellisuus on tärkeää mm. tavarantoimistusten ja valvontamaksujen perinnän kannalta.

4.12 Omistajanvaihdos ja toiminnan siirtäminen uuteen liikehuoneistoon

Anniskelulupa on elinkeinonharjoittaja- ja anniskelupaikkakohtainen. Elinkeinoharjoittaja, jolle on jo myönnetty anniskelulupa johonkin paikkaan, ei voi aloittaa alkoholijuomien anniskelua uudessa liikepaikassa ennen kuin hän on saanut siihen anniskeluluvan. Jos anniskeluluvan saanut elinkeinonharjoittaja luovuttaa anniskelupaikan toiselle, joka jatkaa siinä liiketoimintaa, ei uusi elinkeinonharjoittaja saa anniskella alkoholijuomia kyseessä olevassa anniskelupaikassa ennen kuin lupaviranomainen on hakemuksesta myöntänyt hänelle anniskeluluvan. Jos luvanhaltija haluaa siirtää toiminnan uuteen liikehuoneistoon, on siihen haettava uusi anniskelulupa.

4.13 Käsittelyajat

Hakemus on tehtävä hyvissä ajoin, koska sen käsittely eri viranomaisilta pyydettävine lausuntoineen vie aikaa. Aluehallintovirastoissa lupa-asioiden keskimääräinen käsittelyaika on yleensä noin kuukausi.

Dnro 5148/05.01.08.02/2010

13.8.2010

5. Lupa- ja valvontamaksut

Lupaviranomainen perii luvanhaltijalta suoritemaksuja tekemistään lupapäätöksistä ja vuotuisen valvontamaksun. Taustalla on valtion maksuperustelakiin liittyvä periaate, jonka mukaan työn aiheuttaja maksaa siihen liittyvät kustannukset. Maksut ovat ulosottokelpoisia ilman tuomiota tai päätöstä (MaksuperusteL 11 § 2 mom.). Jos maksuvelvollinen katsoo, että maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, hän voi vaatia siihen oikaisua maksun määränneeltä viranomaiselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä. Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen.

Aluehallintoviraston suoritteiden maksuista päättää valtiovarainministeriön esityksestä valtioneuvosto. Sosiaali- ja terveysministeriö on antanut asetuksen 289/2010 sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston maksullisista suoritteista. Maksut vahvistetaan seuraavan kerran vuodelle 2012.

5.1 Lupamaksut

Aluehallintoviraston päätösmaksut ovat:

	Alentamaton käsittelymaksu	Alennettu käsittelymaksu
Anniskelulupa	580 €	400 €
Tilapäinen anniskelulupa tai jos anniskelualueella on yli 200 asiakaspaikkaa	400 € 580 €	180 € 400 €
Jatkoaikalupa	300 €	ei alennusta
Anniskelualueen muutoslupa	180 €	ei alennusta
Ilmoitusmaksu anniskelualueen muuttamisesta	80 €	ei alennusta
Muu anniskelua koskeva lupa	200 €	ei alennusta
Anniskeluajan jatkamista koskevan päätöksen haltijalta peritään lisäksi anniskelupaikkakohtainen erillinen valvonnan vuosimaksu	125 €	ei alennusta

Taulukossa mainittu alennettu käsittelymaksu peritään silloin, kun luvanhaltijalla on jo aiemmin myönnetty Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) ja aluehallintoviraston myöntämä muu lupa. Alennus voi kuitenkin olla enintään aikaisemmin perityn suurimman maksun suuruisen.

Taulukossa mainittua alennettua maksua sovelletaan myös silloin, kun lupanhakija hakee samalla kertaa kahta tai useampaa lupaa. Hakijalta peritään tällöin suurin käsittelymaksu alentamattomana ja muiden lupien käsittelymaksut alennettuina.

Jos hakemus peruutetaan ennen kuin asia on käsitelty loppuun, käsittelymaksu on puolet siitä maksusta, joka hakijalta olisi muutoin peritty.

Dnro 5148/05.01.08.02/2010

13.8.2010

Valvira perii anniskelua koskevista päätöksistä seuraavat maksut:

	Alentamaton käsittelymaksu	Alennettu käsittelymaksu
Lupa alkoholijuomien myyntiin kansainvälisen liikenteen vesikulkuneuvoissa	440 €	220 €
Kansainvälisen liikenteen junan ravintola-vaunun tai linja-auton anniskelulupa	440 €	
Kansainvälisen liikenteen jatkoaikalupa	220 €	
Muu anniskelua koskeva lupa tai hyväksyminen	110 €	

5.2 Valvontamaksut

Toistaiseksi voimassa olevien anniskelulupien haltijoilta peritään vuosittain toimipaikkakohtainen valvontamaksu.

Niiden toimipaikkojen, joissa anniskellaan yli 4,7 tilavuusprosenttisia alkoholijuomia (A- ja B-lupa), maksun suuruus määrätään 100-prosenttisenä alkoholina edellisen kalenterivuoden lasketuista tai vuoden pituisena las-kenta-aikana arvioiduista ostoista seuraavasti:

Alkoholijuomaostot litraa vuodessa	Maksun suuruus
0–99	100 €
100–1 999	200 €
2000–9 999	400 €
yli 10 000	750 €

Uudelta luvanhaltijalta ei peritä valvontamaksua ensimmäiseltä kalenterivuodelta.

Niiden toimipaikkojen, joissa anniskellaan enintään 4,7 tilavuusprosenttisia käymisteitse valmistettuja alkoholijuomia, maksun suuruus määrätään edellisen vuoden anniskelun määrän perusteella tai vuoden pituisena las-kenta-aikana arvioiduista ostoista seuraavasti:

Alkoholijuomaostot litraa vuodessa	Maksun suuruus
0 – 1 999	100 €
2 000 – 49 999	200 €
50 000 – 99 999	300 €
100 000 tai enemmän	400 €

Uudelta luvanhaltijalta ei peritä maksua ensimmäisenä kalenterivuonna.

Anniskelun valvontamaksut laskutetaan kalenterivuosittain etukäteen viimeistään 30.4. Luvanhaltijalta ei peritä valvontamaksua sen kalenterivuoden osalta, jolloin hänen toimintansa on loppunut viimeistään 31.3.

Dnro 5148/05.01.08.02/2010

13.8.2010

6. Yhteystiedot

Aluehallintovirastot:**verkkosivu: www.avi.fi, sähköpostit muotoa: etunimi.sukunimi@avi.fi****ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO****Hämeenlinnan päätoimipaikka**

PL 150, Birger Jaarlin katu 15

13101 Hämeenlinna

Puh. 020 63 61040

Fax 03 570 8003

Helsingin toimipaikka

PL 110, Ratapihantie 9

00521 Helsinki

Puh. 020 63 61040

Fax 09 6150 0529

Kouvolan toimipaikka

PL 301, Salpausselänkatu 22

45101 Kouvola

Puh. 020 63 61040

Fax 05 379 4710

LOUNAIS-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO**Turun päätoimipaikka**

PL 22, Itsenäisyydenaukio 2

20801 Turku

Puh. 020 63 61050

Fax 02 2511 920

Porin toimipaikka

PL 129, Yrjönkatu 23

28101 Pori

Puh. 020 63 61050

Fax 02 529 8095

LÄNSI-JA SISÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO**Vaasan päätoimipaikka**

PL 200, Wolffintie 35

65101 Vaasa

Puh. 020 63 61060

Fax 06 534 42703

Jyväskylän toimipaikka

PL 41, Ailakinkatu 17

40101 Jyväskylä

Puh. 020 63 61060

Fax 014 44 99710

Tampereen toimipaikka

PL 272, Uimalankatu 1

33101 Tampere

Dnro 5148/05.01.08.02/2010

13.8.2010

Puh. 020 63 61060
Fax 03 389 1820

ITÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO**Mikkelin päätoimipaikka**

PL 50, Maaherrankatu 16
50101 Mikkelä
Puh. 020 63 61030
Fax 015 760 0024

Kuopion toimipaikka

PL 1741, Hallituskatu 12-14
70101 Kuopio
Puh. 020 63 61030
Fax 017 580 8720

Joensuun toimipaikka

PL 94, Torikatu 36
80101 Joensuu
Puh. 020 63 61030
Fax 013 610 0270

POHJOIS-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO**Oulun toimipaikka**

PL 293, Linnankatu 1-3
90101 Oulu
Puh. 020 63 61020
Fax 08 3140 119

Kajaanin palvelupiste

Lönnotinkatu 2 C
87100 Kajaani
Fax 08 630 156

LAPIN ALUEHALLINTOVIRASTO**Rovaniemen toimipaikka**

PL 8002, Valtakatu 2
96101 Rovaniemi
Puh. 020 63 61010
Fax 016 319 573

ÅLANDS LANDSKAPSREGERING**Anniskeluasiat****ÅLANDS MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSMYNDIGHET**

Norragatan 17,
22100 Mariehamn
Puh. 018 528 600
Fax 018 528 601
Verkkosivu: www.amhm.ax
Sähköposti: etunimi.sukunimi@amhm.ax, kansliet@amhm.ax

Dnro 5148/05.01.08.02/2010

13.8.2010

SOSIAALI- JA TERVEYSALAN LUPA- JA VALVONTAVIRASTO

PL 210, 00531 Helsinki

Lintulahdenkuja 4, 00530 Helsinki

Puh. 09 772 920

Fax 09 772 2138

verkkosivut: www.valvira.fi, sähköpostit muotoa: etuni-
mi.sukunimi@valvira.fi

Dnro 5148/05.01.08.02/2010

13.8.2010

7. Sädökset ja ohjeet

7.1 Lainsäädäntö

Alkoholilaki: 1-64 § (AlkoL 1143/94 ja 764/02), 81-97 § ja 104-105 § (459/68)

Asetus alkoholijuomista ja väkiviinasta (AlkoA 1344/94, 1207/02 ja 1140/04)

Laki majoitus- ja ravitsemistoinnasta (MaraL 308/06)

Elintarvikelaki (23/06)

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus alkoholijuomien anniskelupaikan vastaavan hoitajan ja tämän sijaisten ammatillisista edellytyksistä (1371/02)

Valtioneuvoston asetus alkoholijuomien anniskeluajan jatkamisesta (1208/02)

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston maksullisista suoritteista (289/2010)

Valtioneuvoston asetus aluehallintoviraston maksullisista suoritteista (1145/2009).

7.2 Sosiaali- ja terveysministeriön päätökset

Sosiaali- ja terveysministeriön päätös väkevien alkoholijuomien mainonnasta ja muusta myynninedistämistoinnasta sekä niitä koskevan tuotetiedon antamisesta (STMp 841/95)

7.3 Tuotevalvontakeskuksen ohjeet (Valvira)

Alkoholijuomien kaupallinen maahantuonti anniskelua tai vähittäismyyntiä varten (30.12.2005)

Alkoholijuomien mainontaa koskeva ohje (2/02/99).